Η Καταγωγή της Ιεραρχίας και των Ταξικών Κοινωνιών

Χάρης Ναξάκης
Καθηγητής πολιτικής οικονομίας στο ΤΕΙ Ηπείρου, συγγραφέας
charisnax@yahoo.gr

Στην *Οικολογία της Ελευθερίας* (εκδόσεις Αντιγόνη, 2016), το σημαντικότερο έργο του μεγάλου Αμερικανού στοχαστή Μάρεϊ Μπούκτσιν, ο οποίος συνέβαλε τα μέγιστα στη θεμελίωση της κοινωνικής και πολιτικής οικολογίας, ο συγγραφέας επιδιώκει να ερμηνεύσει την ανάδυση της ιεραρχίας που αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό των ανθρώπινων κοινωνιών και να σκιαγραφήσει τις προϋποθέσεις διάλυσης της. Για τον Μπούκτσιν η τάση του ανθρώπου να κυριαρχεί πάνω στη φύση είναι επακόλουθο της τάσης του να κυριαρχεί πάνω στον άνθρωπο. Το μεγάλο μυστήριο όμως είναι το ποιες είναι οι ρίζες αυτής της τάσης.

Για την μαρξιστική αφήγηση η εξουσία, η ατομική ιδιοκτησία και εν τέλει οι τάξεις και το κράτος δημιουργήθηκαν «αναγκαστικά και ανεξάρτητα από την ανθρώπινη θέληση» ως αποτέλεσμα του «νόμου του καταμερισμού της εργασίας» (Έγκελς – Αντι-Ντίρινγκ) σε διευθυντική και εκτελεστική, γεγονός που οδήγησε στη μονοπώληση της εξουσίας από μια ομάδα που είχε τη διεύθυνση της εργασίας. Οι αντικειμενικές λοιπόν αναγκαιότητες της οργάνωσης της παραγωγής καθόρισαν την ταξική δομή της κοινωνίας. Κάθε εξουσία για τον μαρξισμό απορρέει από τον καταμερισμό της εργασίας, που οδήγησε στην αντιπαράθεση ανάμεσα στα διευθυντικά και εκτελεστικά καθήκοντα, γι’ αυτό κάθε εξουσία, η δημιουργία της ιεραρχίας και των διευθυντικών τάξεων απορρέουν από τη σφαίρα της παραγωγής, από την οικονομική εξουσία.

Στη γερμανική ιδεολογία ο Μαρξ καθιστά σαφή την παραπάνω ερμηνεία: «με τον καταμερισμό της εργασίας είναι ταυτόχρονα δεδομένη και η ποσοτική και η ποιοτική άνιση διανομή της

εργασίας και των προϊόντων της, άρα και της ιδιοκτησίας». Είναι όμως έτσι τα πράγματα; Οι ταξικές κοινωνίες αναδύθηκαν επειδή στη νεολιθική περίοδο η εμφάνιση του καταμερισμού της εργασίας και των εξελιγμένων εργαλείων επέτρεψε να κυριαρχήσει ο άνθρωπος πάνω στη φύση, παράγοντας έτσι πλεονάσματα αγαθών, γεγονός που επέτρεψε να εμφανιστεί η εκμετάλλευση ως σφετερισμός των πλεονασμάτων αυτών από τις κοινωνικές ομάδες που διαδραμάτιζαν διευθυντικό ρόλο στην παραγωγή των αγαθών;

Αν όμως ο καταμερισμός της εργασίας και η παραγωγή πλεονασμάτων, ανεξάρτητα από την ανθρώπινη θέληση, ως σιδερένιος νόμος οδηγεί αντικειμενικά στην εκμετάλλευση, στην ανισοκατανομή του πλούτου και την εξουσία, **τότε πως ξέφυγαν από τον ιστορικό αυτό νόμο οι φυλές των τροφοσυλλεκτών – κυνηγών της βορειοδυτικής ακτής της Αμερικής που για αιώνες στις τελετές Πότλατς που διοργάνωναν κατέστρεφαν τα πλεονάσματα, αποσυσσώρευαν δηλαδή τον πλούτο;** Και πως θα ερμηνεύσουμε ότι σχεδόν όλες οι τροφοσυλλεκτικές κοινωνίες εφάρμοζαν το εξισωτικό μοίρασμα της τροφής σε όλα τα μέλη της φυλή, με βάση την αρχή του αμείωτου ελάχιστου που σημαίνει ότι σε όλα τα μέλη της κοινότητας προσφέρεται ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης ανεξάρτητα από την προσφορά του καθενός στην παραγωγή του;

Για τον Μάρεϊ Μπούκτσιν, και όχι μόνο, υπάρχει ένας άλλος δρόμος για την εξήγηση της καταγωγής των ταξικών κοινωνιών, πέρα από αυτόν της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων και της τεχνικής. Η ανάδυση της ιεραρχίας και της εκμετάλλευσης είναι αποτέλεσμα της κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο, δηλαδή η συνείδηση αντί της εργασίας, η κουλτούρα αντί της τεχνικής, οι ιεραρχίες αντί των τάξεων είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην ιδέα της κυριαρχίας στη φύση και στην παραγωγή πλεονασμάτων.

Έτσι η μήτρα της καταγωγής των ταξικών κοινωνιών και της εξουσίας δεν είναι αποτέλεσμα της εμφάνισης του καταμερισμού της εργασίας και των οικονομικών τάξεων, αλλά σε μια αρχική τους μορφή, στη νεολιθική περίοδο, είναι το αποτέλεσμα των

προνομίων που απέσπασαν για τον εαυτό τους οι άντρες (πατριαρχία), οι ηλικιωμένοι (γεροντοκρατία-συμβούλιο σοφών στις φυλές), η συντεχνία των σαμάνων (ιερείς-μάγοι), αλλά και οι φύλαρχοι-πολεμιστές. **Τα προνόμια αυτά ήταν το κύρος, η κοινωνική αναγνώριση και δευτερευόντως το κέρδος.** Πρόκειται δηλαδή για ιεραρχίες που βασίζονταν στην ηλικία (νέοι-γέροντες), στο φύλο (άντρας- γυναίκα), στη θρησκευτική ανάγκη (σαμάνοι), στην πολεμική τέχνη (ομάδες πολεμιστών), στις φιλαρχίες, και οι ιεραρχίες αυτές δημιούργησαν σχέσεις εξουσίας, κυριαρχίας (εντολής) και υποταγής.

Παρότι όμως η αφήγηση του Μπούκτσιν είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα από τον οικονομικό ντετερμινισμό του μαρξισμού το ερώτημα παραμένει, χωρίς να δίνεται μια επαρκής εξήγηση. Ποια είναι η ρίζα της επιθυμίας ισχύος, της βούλησης για δύναμη και κυριαρχία και των προνομίων που αυτή συνεπάγεται, που χαρακτηρίζει το ανθρώπινο ον;

Η ανάδυση του homo sapiens έφερε στο προσκήνιο ένα ον που δεν χαρακτηρίζεται από την ομοιογένεια αλλά από την ετερότητα, τη διάσταση δηλαδή του εαυτού και του άλλου. Η συνείδηση του όντος αυτού είναι ατομική, το άτομο πάντα βιώνει τον εαυτό του ως πρώτο πρόσωπο, ως υποκείμενο. Ταυτόχρονα βέβαια ο άλλος κατοικεί μέσα στο εγώ γιατί ανήκουμε σ’ ένα εμείς (οικογένεια, φίλοι, κοινότητα, κλπ). Το εγώ και η ανάγκη του άλλου είναι ιδρυτικά στοιχεία της ανθρώπινης ταυτότητας. Η ετερογένεια της ζωής διακρίνει τον άνθρωπο από άλλα είδη του ζωικού βασιλείου και τον προφυλάσσει από μια απονεκρωτική ομοιογένεια, αλλά ταυτόχρονα ανοίγει το κουτί της Πανδώρας για να ξεπηδήσει η βούληση για ισχύ και κυριαρχία του εγώ στον άλλον. Αυτή είναι η τραγωδία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Το να είναι κανείς υποκείμενο αποτελεί το αποκορύφωμα του εγωισμού και του αλτρουισμού. Η εξατομικευμένη συνείδηση μας μπορεί να οδηγήσει στον εγωισμό και την επιθυμία ισχύος όταν κυριαρχεί το εγώ, ο ατομοκεντρισμός, αλλά και στον αλτρουισμό εφόσον είμαστε ικανοί να αφιερώσουμε το πρώτο πρόσωπο μας σε ένα εμείς και σε ένα εσύ. Γι’ αυτό η πιο ριζοσπαστική ουτοπία

είναι η δημιουργία εκείνων των θεσμών, μέσω της αυτοθέσμισης, που θα περιορίζουν στην πράξη την ύβρη της βούλησης για ισχύ και κυριαρχία του εγώ στον άλλο, της κυριαρχίας του ανθρώπου στον άνθρωπο. **Το ζήτημα δεν είναι μόνο η κατάργηση της οικονομικής εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο αλλά και η κατάργηση ή έστω ο περιορισμός της ιεραρχίας και της κυριαρχίας.**

Ο Πειραιάς ανήκει στον κόσμο της ελευθερίας και της αλληλεγγύης

Κείμενο του Ελεύθερου Κοινωνικού Χώρου Φαβέλα

Εδώ και δύο εβδομάδες λειτουργεί στο Μικρολίμανο του Πειραιά ο ελεύθερος κοινωνικός χώρος “Φαβέλα”. Ένας χώρος που φιλοδοξεί να αποκτήσει γείωση στην τοπική κοινωνία, ως ένα πεδίο που λειτουργεί πέρα από τις κατεστημένες σχέσεις της κυριαρχίας και που η κινητήρια ισχύς της λειτουργίας του δεν είναι το κέρδος ή η οποιουδήποτε είδους εκμετάλλευση, αλλά η αλληλεγγύη και η δημιουργία.

Η Φαβέλα, λοιπόν, αποτελεί έναν δημόσιο χώρο στο παρόν περιβάλλον ιδιώτευσης που επικρατεί, μέσα στον οποίο καταρρίπτεται στην πράξη κάθε είδους διαχωρισμός. Όλοι μαζί ανεξαρτήτου φύλου, φυλής, σεξουαλικότητας, φορολογικής δήλωσης κ.ο.κ δημιουργούμε συλλογικό χρόνο οργανώνοντας τις ζωές μας μέσα από οριζόντιες αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες και δομές. Με πυξίδα τη συμμετοχή και τη συνδιαμόρφωση σπάμε την ανάθεση και την αδιαφορία, δίνοντας “σάρκα και οστά” σε ένα παράδειγμα αυτοθέσμισης μέσα στο υπάρχον.

Η δημιουργία, λοιπόν, εδάφους στο οποίο φυτρώνουν σπόροι ελευθερίας και ζωής είναι κάτι παραπάνω από λογικό και αναμενόμενο να ερίζει και να τρομάζει οπαδούς του μίσους και του θανάτου, όπως ναζί, φασίστες, εθνικιστές και άλλα τέτοια σκουπίδια. Έτσι, τα ξημερώματα της Παρασκευής, ώρα που οι ποντικοί εμφανίζονται, στην είσοδο μας βάφτηκε ένα φασιστικό σύνθημα (δεν κρίνεται σκόπιμο να το αναπαράγουμε). Το σύνθημα αυτό φυσικά σβήστηκε άμεσα από τα άτομα της συνέλευσης του χώρου, δείγμα της ζωτικότητας και των αντανακλαστικών που την διατρέχουν.

Το χρονικό, λοιπόν, της θρασύδειλης ενέργειας και οι επιπτώσεις της έλαβαν τέλος σε λιγότερο από μερικές ώρες και οι νοσταλγοί του Χίτλερ έμειναν με τα γνωστά τους ιντερνετικά παραλληρήματα, περί της άγρυπνης και πανταχού παρουσίας τους, Νεφελίμ, Χερουβίμ κτλ.

Πρέπει, ωστόσο, να επισημάνουμε πως το κείμενο αυτό δεν γράφεται ως απάντηση στα 10 δευτερόλεπτα μιας βραδινής πανικόβλητης ενέργειας, καθώς την ώρα που η ναυαρχίδα νεοναζιστική οργάνωση (Χ.Α) και τα παρακλάδια της (Α.Μ.Ε, ΛΕΠΕΝ και σία) παραπαίουν κάνοντας σπασμωδικές κινήσεις, την απάντηση την δίνει ο κόσμος της ελευθερίας έμπρακτα, όχι νύχτα με μπογιές, αλλά μέρα με δράσεις, εκδηλώσεις, ανοιχτούς χώρους και δομές. Από την πρωτόγνωρη αλληλεγγύη που δείχνει η κοινωνία στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, μέχρι τις επισκέψεις αντιφασιστών στα γραφεία των ναζί στη Μεσογείων (και σε πολλά άλλα μέρη), γίνεται σαφές πως η φασιστική βλέννα δεν έχει θέση στον δημόσιο λόγο και χώρο.

Εμείς, λοιπόν, ως εκ θεσμίσεως αντιφασιστικός χώρος δηλώνουμε πως θα είμαστε εδώ συνεισφέροντας στον αντιφασιστικό αγώνα με κάθε τρόπο, είτε “αγκαλιάζοντας” τα υποκείμενα που εχθρεύονται οι φασίστες, είτε βάζοντας αναχώματα στη μισαλλόδοξη δράση τους.

Καταληκτικά, να ενημερώσουμε άπαντες πως η Φαβέλα θα μείνει ανοιχτή και η χροιά ελευθερίας και αλληλεγγύης που την

διαπνέει θα εξαπλωθεί. Γιατί ο Πειραιάς σίγουρα δεν ανήκει σε μιάσματα που δολοφονούν Πειραιώτες και μετανάστες, αλλά σε όλους εμάς που αγωνιζόμαστε για να τον δούμε καθαρό από νεοναζιστικά φίδια. Ενάντια σε κάθε ψήγμα φασιστικής παρουσίας και ρητορικής.

Ούτε βήμα πίσω.

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Προσφυγικό: ένας χρόνος από την κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.
Αναλύσεις και σχολιασμός… από τα κάτω.

Την Παρασκευή, 31 Μαρτίου 2017 μίλησαν:
– Ο νομικός Σπύρος Τζουανόπουλος για τις αλλαγές που έφερε στο προσφυγικό η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας στην κατεύθυνση των νέων βιοπολιτικών ρυθμίσεων κάθε πτυχής του βίου, ενώ αναφέρεται στο τι συμβαίνει στα νησιά του Αιγαίου,
– Μέλος της Πρωτοβουλίας Πολιτών "Λιμνοθάλλαζα" από το Μεσολόγγι για την αντίθεση των κατοίκων στην κατασκευή μονάδων παραγωγής ενέργειας με καύσιμα βιορευστά στην προστατευόμενη περιοχή της λιμνοθάλασσας,
– Μέλος του Αυτοδιαχειριζόμενου Κυλικείου Νομικής για το διήμερο φεστιβάλ που διοργανώνεται στη Νομική Αθήνας.

Στο μικρόφωνο οι Στέφανος Μπατσής, Γιώργος Καραθανάσης.

Δημοσιογραφική υποστήριξη: Γιώργος Παπαχριστοδούλου, Νίκος Ιωάννου.

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα FM για την Αττική, στους 96,5 FM μέσω του εργατικού κέντρου Εύβοιας και μέσω του Ράδιο Ένωση 97,3 FM στην Βοιωτία.
Διαδικτυακά: https://www.ertopen.com/radio.

Τα ηχητικά όλων των εκπομπών **εδώ**.

Οι Αυτόχθονες Λαοί της Βραζιλίας και η Συνεχιζόμενη Γενοκτονία τους

Ο Λάδιο Βέρον, ηγέτης μιας φυλετικής ομάδας της φυλής των Γκουαρανί-Καϊοβά, θα ταξιδέψει στην Ευρώπη από τις 12 Μαρτίου έως τις 8 Ιουνίου για να καταγγείλει τις συνθήκες γενοκτονίας που βιώνει ο λαός του και να προσπαθήσει να εδραιώσει συμμαχίες με οργανώσεις και συλλογικότητες διεθνώς, σε μια προσπάθεια να αποτρέψει τη συνέχιση της δολοφονίας των Γκουαρανί-Καϊοβά και την εκδίωξή τους από τη γη τους, πράγμα που θα τους εξαναγκάσει να ζήσουν στα υποβαθμισμένα προάστια των πόλεων.

*Περισσότερες πληροφορίες για τις εκδηλώσεις στην Ελλάδα **δείτε εδώ.***

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΓΚΟΥΑΡΑΝΙ-ΚΑΪΟΒΑ

Ο λαός των Γκουαρανί-Καϊοβά αποτελείται από 47 χιλιάδες άτομα περίπου, που ζουν, τα περισσότερα, στην πολιτεία του Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, στην κεντροδυτική Βραζιλία.

Το κράτος της Βραζιλίας αμελεί κατ’ εξακολούθηση να τηρήσει τις υποχρεώσεις του ως εγγυητής των δικαιωμάτων των ιθαγενών λαών σύμφωνα με το Σύνταγμα, καθώς και τη Σύμβαση 169 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΟΙΤ).

Πρόσφατα (18/01/2017), ο υπουργός Δικαιοσύνης δημοσίευσε ένα διάταγμα το οποίο τροποποιεί τις παραμέτρους οριοθέτησης των εδαφών των ιθαγενών, παραχωρώντας στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Ασφάλειας, εξουσίες που τους επιτρέπουν την επανεξέταση όλων των αναλύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί από το το Εθνικό Ίδρυμα σχετικά με τους Ιθαγενείς (FUNAI), υποτάσσοντας τα δικαιώματα των αυτοχθόνων λαών στα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα της κυβέρνησης.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η εισβολή και η αρπαγή της γης των Γκουαρανί-Καϊοβά ξεκίνησε, όπως συνέβη και σε ολόκληρη τη Βραζιλία, με τον αποικισμό της χώρας από τους Πορτογάλους το 1500 και εντάθηκε από το 1880 και μετά.

Μεταξύ των ετών 1915 και 1928 οι κάτοικοι πολυάριθμων χωριών έχασαν τη γη τους και περιορίστηκαν σε οκτώ «προστατευόμενες περιοχές» από τον Φορέα Προστασίας των Ιθαγενών (SPI). Γνώρισαν τη σωματική, τη ψυχολογική και την πολιτισμική βία σε μια διαδικασία απογύμνωσής τους από τα εδάφη τους, βία η οποία ενισχύθηκε με το δικτατορικό καθεστώς του Estado Novo (1837-1945). Για να αποδοθούν τα εδάφη τους απαλλαγμένα από κατοίκους στους εποίκους που κατέφθαναν για τη Μεγάλη Πορεία προς τα Δυτικά, την οποία προωθούσε η κυβέρνηση του Ζετούλιο Βάργκας, οι Γκουαρανί-Καϊοβά, αναγκάστηκαν να ζήσουν σε οριοθετημένες περιοχές υπό την κηδεμονία του κράτους, ενώ συναντούσαν εμπόδια όταν ήθελαν να προβούν σε επίσημη καταγραφή των περιουσιών τους, ακόμη και όταν ήθελαν να τις υπερασπιστούν ενώπιον του δικαστηρίου. **Οι περιουσίες τους εξανεμίστηκαν και τα εδάφη τους διαμοιράσθηκαν σε τρίτους μέσα από μη νόμιμες διαδικασίες. Ο λαός υπέκυψε, πολλοί αυτόχθονες εξοντώθηκαν και ολόκληρες κοινότητες εξαφανίστηκαν από**

προσώπου γης.

Το 1967, κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής δικτατορίας η κυβέρνηση αντικατέστησε το SPI με το Εθνικό Ίδρυμα για την Προστασία των Ιθαγενών (FUNAI), το οποίο δημιουργήθηκε ως όργανο του Υπουργείου Εσωτερικών, του ίδιου υπουργείου που ήταν υπεύθυνο για τη διάνοιξη αυτοκινητοδρόμων και για το αναπτυξιακό σχέδιο. Για μια ακόμη φορά τα συμφέροντα των αυτοχθόνων υποχώρησαν μπροστά στην κυβερνητική πολιτική και τα ιδιωτικά συμφέροντα, ενώ ενισχύθηκαν ο εποικισμός και οι βιαιοπραγίες προς τους αυτόχθονες λαούς.

Στα τέλη της δεκαετίας οι Γκουαρανί-Καϊοβά ξεκίνησαν νομικές ενέργειες σε ευρεία κλίμακα για την ανάκτηση των εδαφών τους που τα είχαν χάσει και τα είχαν καταλάβει άτομα που δεν ήταν ιθαγενείς.

Οι διακηρύξεις του Ομοσπονδιακού Συντάγματος της 5ης Οκτωβρίου του 1988, σήμαιναν μια μεγάλη πρόοδο όσον αφορά την αναγνώριση των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων λαών στα εδάφη των προγόνων τους. Έπαψαν να τελούν υπό την κηδεμονία του κράτους και έγιναν άτομα με δικαιώματα. Από την άλλη, οι κοινωνικές τους οργανώσεις, τα έθιμα, οι δοξασίες και οι παραδόσεις τους άρχισαν να κερδίζουν αναγνώριση.

Το 2012, το βραζιλιάνικο κράτος υπογράφει τη Σύμβαση 169 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΟΙΤ) σχετικά με τους Ιθαγενείς και τους Φυλετικούς Λαούς (1989) που ορίζει τις υποχρεώσεις του κράτους σε ό,τι αφορά την εγγύηση της προστασίας των αυτοχθόνων λαών, της ακεραιότητάς τους, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, των εδαφών τους, της κληρονομιάς τους και του περιβάλλοντός τους, καθώς και της συμμετοχής τους στην κοινωνική ανάπτυξη και, ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις πολιτικές που τους επηρεάζουν.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΓΚΟΥΑΡΑΝΙ-ΚΑΪΟΒΑ ΣΗΜΕΡΑ

Σήμερα, το Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, είναι η περιοχή της Βραζιλίας

με τους μεγαλύτερους δείκτες βίας εναντίον των αυτοχθόνων λαών και τις πιο έντονες συγκρούσεις για ζητήματα που αφορούν την έγγεια ιδιοκτησία. Οι διάφορες κυβερνήσεις, μην τηρώντας το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα, δεν εγγυήθηκαν την οριοθέτηση των πατρογονικών εδαφών των Γκουαρανί-Καϊοβά, οι οποίοι ζουν σε μικρά χωράφια, πνιγμένοι ολόγυρα από την καλλιέργεια του ζαχαροκάλαμου και της γενετικά τροποποιημένης σόγιας, που απαιτούν την εντατική χρήση φυτοφαρμάκων, που με τη σειρά τους δηλητηριάζουν τους ποταμούς και τα χώματά τους, πράγμα που τους εξαναγκάζει να ζουν χωρίς τις κατάλληλες συνθήκες για την καλλιέργεια της γης, το κυνήγι και το ψάρεμα, και είναι εμπόδιο στην πρόσβασή τους στα φαρμακευτικά τους φυτά.

Με δυο λόγια, δεν μπορούν να ζήσουν σύμφωνα με τα ήθη και τα έθιμά τους. Ο τρόπος ζωής των αυτοχθόνων εξαρτάται από τη γη, όσον αφορά τη γεωργία και τη διατροφή, την ανάπτυξη της κουλτούρας τους, των πεποιθήσεων και των παραδόσεών τους. Στο όνομα της ανάπτυξης και των αγροτικών επιχειρήσεων, ένας λαός με χιλιόχρονες παραδόσεις εξολοθρεύεται λόγω της βίας που ασκούν οι μισθοφόροι που στέλνουν οι μεγάλοι γαιοκτήμονες. Λόγω της έλλειψης τροφής, ιατρικής περίθαλψης και πόσιμου νερού, καθώς και λόγω δηλητηριάσεων.

Ένα μέρος των Γκουαρανί-Καϊοβά ζεί στις οκτώ προστατευόμενες περιοχές (reservas) του Μάτου Γκρόσου ντου Σουλ, σε καθεστώς περιορισμού. Στο Ντοουράντος, όπου βρίσκεται η μεγαλύτερη προστατευόμενη περιοχή, 15 χιλιάδες αυτοχθόνων ζουν σε 3000 εκτάρια. Πολλές κοινότητες προβαίνουν στη λεγόμενη ανάκτηση (retomada) σε μια προσπάθεια να πάρουν πίσω τη γη των προγόνων τους, ζώντας στις παρυφές των αυτοκινητοδρόμων, κυνηγημένοι από τους μεγάλους γαιοκτήμονες (latifundistas).

ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΧΘΟΝΩΝ

Η κληρονομιά των αυτοχθόνων έρχεται από τα προγονικά εδάφη των ιθαγενών μαζί με τους φυσικούς πόρους, δέντρα, ζώα, ποτάμια, ψάρια, καθώς και από τις παραδοσιακές γνώσεις τους, τέχνες, τελετουργίες, κλπ. Όλα αυτά πρέπει να τα χρησιμοποιούν

αποκλειστικά οι αυτόχθονες όπως ορίζει το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα και η παραβίασή τους θεωρείται έγκλημα.

Μέχρι τον Αύγουστο του 2016, από τα 1113 εδαφικά τμήματα που ήταν αναγνωρισμένα ως ιθαγενικά εδάφη σε διαδικασία αναγνώρισης από το βραζιλιάνικο κράτος ή διεκδικούμενα από τις κοινότητες, μόνο τα 398 -το 35,7%- είχαν καταχωρηθεί ως τέτοια.

Καθορισμός Τύπων Γης		**Διεκδικούμενα γαιοτεμάχια στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ**
Γη χωρίς πρόβλεψη	Διεκδικούνται από την κοινότητα, αλλά δεν καταγράφονται στη λίστα του ιδρύματος FUNAI για την πραγματοποίηση μελέτης	**68**
Γη προς αναγνώριση	Περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του ιδρύματος FUNAI για μελλοντική αναγνώριση, με ήδη συγκροτημένες Τεχνικές ομάδες	**10**
Ήδη αναγνωρισμένη γη	Αναγνωρισμένη ως παραδοσιακά εδάφη από τις Τενχικές Ομάδες του ιδρύματος FUNAI, σε αναμονή για αναγνώριση από το Υπουργείο Δικαιοσύνης	**6**
Γη δεδηλωμένη	Αναγνωρισμένη από το υπουργείο Δικαιοσύνης, σε αναμονή για πιστοποίηση	**8**
Γη τιτλοδοτημένη	Με Διάταγμα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, σε αναμονή για κτηματογράφηση	**4**

Στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, από τα 96 διεκδικούμενα γαιοτεμάχια μόνο 4 είναι πιστοποιημένα, 8 δεδηλωμένα, 6 αναγνωρισμένα, 10 σε διαδικασία αναγνώρισης και 68 δίχως καμία πρόβλεψη.

Το κράτος της Βραζιλίας είναι υπεύθυνο για τη βία, υπό την οποία ζουν οι Γκουαρανί Καϊοβά, πρώτον επειδή πουλάει τα εδάφη τους και τους περιορίζει σε μικρές προστατευμένες περιοχές, και τώρα λόγω της αδιαφορίας και της καθυστέρησης για την οριοθέτηση των προγονικών τους εδαφών.

ΒΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

Το 2015, σύμφωνα με το Ιεραποστολικό Ιθαγενικό Συμβούλιο (CIMI), 137 ιθαγενείς δολοφονήθηκαν στη χώρα, οι 36 στην περιοχή του Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ και οι περισσότεροι ανήκαν στο λαό των Γκουαρανί Καϊοβά.

Οι ιθαγενικές κοινότητες επιχειρούν να ανακτήσουν ένα μέρος των εδαφών τους που ήδη έχει κατοχυρωθεί ως δικό τους, αλλά παραμένει σε χέρια μη ιθαγενών. Κτηματίες, μισθοφόροι, πολιτικοί και αστυνομικοί επιτίθονται στις κοινότητες. Μια τέτοια περίπτωση είναι η κοινότητα Νιαντερού Μαρανγκατού (Ñhanderu Marangatu), των οποίων η γη βρίσκεται στο μεγαλύτερο μέρος τους στα χέρια της αγροτοβιομηχανίας, παρόλο που έχει πιστοποιηθεί από το 2005. Το 2015 μάλιστα δέχτηκαν επίθεση παραστρατιωτικών ομάδων με την άμεση συμμετοχή βουλευτών και την αδράνεια της αστυνομίας. Σ' αυτή την επίθεση πολλοί ιθαγενείς τραυματίστηκαν και ο νεαρός Σιμιάο Βιλιάμπα δολοφονήθηκε.

Οι κτηματίες δημιουργούν παραστρατιωτικές ομάδες για να χτυπούν τις κοινότητες με διάφορους τρόπους, απειλές, ξυλοδαρμούς, βασανιστήρια, βιασμούς, δολοφονίες. Οι εμπλεκόμενοι εγκληματίες θεωρούν τους εαυτούς τους νομιμοποιημένους από την εξουσία, επειδή πολύ σπάνια γίνονται ανακρίσεις για να διελευκανθούν εγκλήματα που καταγγέλονται από τους ιθαγενείς. Η εκτελεστική και δικαστική εξουσία νομιμοποιούν τα εγκλήματα των κτηματιών ενώ μπλοκάρουν την οριοθέτηση γαιών, είτε με διοικητικές παρεμβάσεις είτε δικαστικά. **Αυτό δεν αποτελεί απλώς αδιαφορία, αλλά συμμετοχή και αποδοχή του εγκλήματος της γενοκτονίας.**

Τον Ιούλιο του 2016, το Μεγάλο Συμβούλιο Γκουαρανί Καϊοβά της Aty Guasu (ιθαγενική συνέλευση) συνεδρίασε για να απαιτήσει την τιμωρία των δολοφόνων μιας άλλης σφαγής, στο Καραπό, τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς:

«Αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε αυτή τη σύσκεψη στο Καραπό, στην ιθαγενική γη Νιαμοΐ Γουαβιραΐ, μια από τις ανακτημένες που κατάφεραν να πάρουν πίσω οι οικογένειες που ζούσαν

περιορισμένες στην προστατευμένη περιοχή του Τε’γι Κουέ από το 1920, εξαναγκασμένες από το κράτος. Ήρθαμε εδώ πρώτα και κύρια για να δείξουμε την αλληλεγγύη μας στις οικογένειες που αποδεκατίστηκαν από τη επίθεση των παραστρατιωτικών ομάδων των κτηματιών, που επιτέθηκαν με πυροβόλα όπλα, τραυμάτισαν τους συγγενείς μας και δολοφόνησαν τον αγαπημένο μας υπεύθυνο υγείας Κλοντιοντί, το τελευταίο θύμα από 25 άμεσες και ένοπλες επιθέσεις που δεχτήμαμε από τους γαιοκτήμονες μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο».

Η καθηγήτρια δικαίου Πάδουα Φερνάντες εξηγεί το έγκλημα της γενοκτονίας κατά των Γκουαρανί Καϊοβά: Οι επιθέσεις στα εδάφη των ιθαγενών, καθώς και το υψηλό ποσοστό αυτοκτονιών σ’ αυτό το λαό, αποδεικνύουν ότι συνεχίζεται να διαπράττεται το έγκλημα της γενοκτονίας σύμφωνα με τους όρους της Συνθήκης του ΟΗΕ του 1948 και του νόμου nº 2889/1956. Υπενθυμίζω ότι διαπράττει το έγκλημα αυτό, που θεωρείται ιδιαιτέρως ειδεχθές από το νόμο nº 8072/1990, όποιος, μεταξύ άλλων πράξεων, «υποβάλλει σκοπίμως την ομάδα σε συνθήκες ζωής ικανές να προξενήσουν τη φυσική καταστροφή της, ολική ή μερική».

ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΧΗΜΙΚΑ

Μια άλλη μορφή βίας που υφίστανται οι Γκουαρανί Καϊοβά είναι οι επιθέσεις με χημικά. Από το Δεκέμβριο του 2015 ως τον Ιανουάριο του 2016 τουλάχιστον πέντε επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν με τρακτέρ και αεροπλάνα. Το δηλητήριο πετάχτηκε στα ποτάμια και τις φυτείες, και πολλά παιδιά είχαν συμπτώματα μόλυνσης και νοσηλεύτηκαν στο χώρο πρώτων βοηθειών. Ορισμένες από τις επιθέσεις αυτές είχαν αναγγελθεί εκ των προτέρων και παρόλο που οι ιθαγενείς είχαν αναζητήσει την υποστήριξη των οργάνων του κράτους, η κοινότητα δεν είχε κανενός είδους προστασία. Σε τουλάχιστον τρεις τέτοιες επιθέσεις οι παραστρατιωτικοί περικύκλωσαν την κοινότητα, ώστε να εμποδίζουν τα άτομα να βγουν από την περιοχή πάνω από την οποία τα αεροπλάνα έριχναν χημικά δηλητήρια.

ΒΙΑΣΜΟΙ

Είναι πολλές οι καταγγελίες για καταχρήσεις και βιασμούς σε γυναίκες ιθαγενείς. Ιδιαιτέρως τραγικό και βίαιο ήταν το γεγονός του Σεπτεμβρίου του 2015 στο χωριό Πιελίτο Κουέ (Pyellito Kue). Η κοινότητα δέχτηκε βίαιη επίθεση των παραστρατιωτικών που χρησιμοποιούσαν πυροβόλα όπλα, με ξυλοδαρμούς, βίαιη εκδίωξη από τις καλύβες και πυρπόλησή τους, που κατέληξε στην πανικόβλητη φυγή πολλών ιθαγενών, μεταξύ των οποίων κοριτσάκια και αγοράκια, γυναίκες, γέροι και τραυματίες. Μια έφηβη που χάθηκε στη φυγή βιάστηκε από 12 πιστολέρος.

ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ

Οι Γκουαρανί Καϊοβά έχουν το πιο ψηλό ποσοστό αυτοκτονιών στη χώρα, και σύμφωνα με το CIMI, το υψηλότερο στον κόσμο. Το 2015 η Ειδική Γραμματεία Υγείας Ιθαγενών (SESAI) κατέγραψε 45 περιπτώσεις: 24% ήταν μεταξύ 10 και 14 ετών; 37 %, 15 έως 19 ετών και 22 %, 20 έως 29 ετών. Από το 2000 ως το 2015 καταγράφηκαν 752 περιπτώσεις. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των αυτοκτονιών είναι ακόμα μεγαλύτερος, διότι πολλές περιπτώσεις δεν δηλώνονται από τις οικογένειες.

Το υψηλό ποσοστό αυτοκτονιών συνδέεται με την ανεπάρκεια της γης, την έλλειψη προοπτικής στην οριοθέτηση εδαφών και τον περιορισμό τους σε ιθαγενικά πάρκα. Οι περισσότεροι είναι νέοι -15 έως 29 ετών- και η μοναδική τους προοπτική στη ζωή είναι να δουλέψουν στις φυτείες ζαχαροκάλαμου ή να καταλήξουν άποροι.

ΟΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΣ ΩΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Οι Γκουαρανί Καϊοβά καταγγέλουν ότι η φύση στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ είναι σχεδόν κατεστραμμένη, λόγω της επέκτασης της μονοκαλλιέργειας που έχει επιβληθεί από τους εισβολείς της αγροτοβιομηχανίας στη γη τους, τα λιγοστά δάση που τους απομένουν είναι ρηγαγμένα με αποτέλεσμα πολλές κοινότητες να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παρατροπαράδοτα φάρμακά τους. Η Ένωση Βραζιλιάνων Γεωγράφων τονίζει ότι «η

προμελετημένη εξόντωση της βιοποικιλότητας που εφαρμόζει η αγροτοβιομηχανία είναι εγκληματική ενέργεια». **Στην κοσμοθεωρία των ιθαγενών αυτοί ανήκουν στη γη αντί να είναι ιδιοκτήτες της.** Η γη είναι η προέλευση κάθε ζωής και υποφέρουν όταν απομακρύνονται από τη γη των προγόνων τους, όταν βλέπουν την καταστροφή των δασών, τη μόλυνση των ποταμών και πώς εξαφανίζονται πολλά είδη πουλιών και άλλων ζώων.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ

Η Ευρωπαική Ένωση ενέκρινε τον Ιούλιο του 2016 την εισαγωγή βοδινού κρέατος in natura από 13 δήμους του Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, που βρίσκονται στα σύνορα με την Παραγουάη. Η απόφαση της Ε.Ε να αγοράσει κρέας από περιφέρειες στις οποίες ηγέτες ιθαγενείς δολοφονήθηκαν -και από περιοχές που συμπίπτουν με τη γη που διεκδικούν οι Γκουαρανί-Καϊοβά- μπορεί να βοηθήσει ακόμα περισσότερο τη χρηματοδότηση της βίας εναντίον των αυτόχθονων κατοίκων αυτών των περιοχών, ενώ δημιουργεί περισσότερες δυσκολίες για την οριστική οριοθέτηση της γης τους.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Εάν η κατάσταση των αυτόχθονων λαών της χώρας ήταν ήδη δύσκολη -η Ντίλμα Ρουσέφ και το Εργατικό Κόμμα δεν πήραν το παραμικρό μέτρο για την οριοθέτηση της γης των ιθαγενών που έγινε από προέδρους της δημοκρατίας ήδη από την εποχή της στρατιωτικής δικτατορίας- τώρα μετά το πραξικόπημα είναι ακόμα χειρότερη.

Ο υπουργός δικαιοσύνης Αλεσάντρε Ντε Μοράες δημοσίευσε ένα διάταγμα στις 18 Ιανουαρίου φέτος που αλλάζει την οριοθέτηση των ιθαγενικών γαιών. Το ίδρυμα FUNAI είναι υπεύθυνο να κάνει τις μελέτες και να στείλει τα έγγραφα για τη γη που πρέπει να οριοθετηθεί στον υπουργό Δικαιοσύνης και έπειτα στον πρόεδρο της Δημοκρατίας. Με το νέο μέτρο το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει την εξουσία να επιθεωρήσει όλη τη διαδικασία επεξεργασίας του ιδρύματος FUNAI, και ανοίγει χώρο για τη δράση ομάδων που

έχουν συμφέροντα στην αμφισβήτηση των γαιών όταν ορίζει ότι μπορούν να δημιουργηθούν άλλα μέσα συμμετοχής των ενδιαφερόμενων πλευρών, κάτι που θα επιτρέψει μεγαλύτερες πιέσεις της αγροτοβιομηχανίας πάνω στις διαδικασίες οριοθέτησης. Η ισχύς του ιδρύματος FUNAI αδυνατίζει ενώ ενδυναμώνεται μια τεχνική ομάδα που ανήκει στο υπουργείο, η οποία θα έχει την εξουσία να αναθεωρήσει την έκταση οριοθέτησης που προτείνει το FUNAI. Σε αυτές τις περιπτώσεις προβλέπεται μια "αποζημίωση" στους ιθαγενείς "λόγω απώλειας εδαφών". Το διάταγμα ενσωματώνει νέα μέτρα που υποστηρίζει η αγροτοβιομηχανία και θα κάνει τη διαδικασία πιο αργή και πιο γραφειοκρατική.

Επίσης, ο υπουργός ανοίγει χώρο για την επιβολή της άποψης του "χρονικού πλαισίου" σύμφωνα με την οποία μπορούν να αναγνωριστούν ως ιθαγενικά εδάφη μόνο όσες περιοχές καταλαμβάνονταν πράγματι από ιθαγενείς ακριβώς τη στιγμή της κύρωσης του Ομοσπονδιακού Συντάγματος, τον Οκτώβριο του 1988. Αυτή είναι μια πρόσφατη ερμηνεία του Συντάγματος που θέλουν να επιβάλλουν, ένα νέο χτύπημα στις κοινότητες των ιθαγενών, εφόσον το χρονικό πλαίσιο δεν λαμβάνει υπόψη του όλη τη βία που δέχτηκαν οι ιθαγενείς πριν και κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής δικτατορίας, και ότι πολλές κοινότητες δεν βρίσκονταν στη γη τους ακριβώς επειδή είχαν εκδιωχθεί.

Μια μεγάλη απειλή για τους ιθαγενείς είναι η Πρόταση Τροποποίησης του Συντάγματος 215, που έχει δρομολογηθεί στο Κονγκρέσο, η οποία επιδιώκει να δώσει στους βουλευτές την εξουσία να έχουν τον τελικό λόγο για την οριοθέτηση των ιθαγενικών γαιών. Το σχέδιο απειλεί τόσο τις ήδη οριοθετημένες περιοχές όσο και αυτές που βρίσκονται σε διαδικασία οριοθέτησης. Εάν εγκριθεί αυτή η τροπολογία, οι ιθαγενικές γαίες από το 13% που προβλέπεται σήμερα θα καταλήξουν στο 2, 6% κάτι που θα προκαλέσει περισσότερες αποψιλώσεις δασών, εγκληματικότητα και δολοφονίες ιθαγενών που ζουν στα χωριά.

Οι διασυνδέσεις ανάμεσα στους γαιοκτήμονες και την αστική τάξη, όπως αντιπροσωπεύονται από την εκτελεστική, τη

νομοθετική και τη δικαστική εξουσία, θέτουν σε κίνδυνο τα ελάχιστα δικαιώματα που έχουν κατακτήσει οι ιθαγενείς, ειδικά με το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα του 1988. Από τους 594 βουλευτές που αποτελούν το Εθνικό Κονγκρέσο, οι 207 είναι άμεσα συνδεδεμένοι με τους εκπροσώπους της αγροτοβιομηχανίας και αυτή η ομάδα αποσυνθέτει το Σύνταγμα, σχεδιάζει και ψηφίζει προσωρινά μέτρα, νομοσχέδια και προτάσεις τροποποίησης του συντάγματος σε βάρος περισσότερων από 300 ιθαγενικών λαών της χώρας.

ΤΙ ΘΕΛΟΥΝ ΟΙ ΓΚΟΥΡΑΝΙ-ΚΑΪΟΒΑ

Η επιστολή του Μεγάλου Συμβουλίου Γκουαρανί Καϊοβά στην Ατί Γουασού το ξεκαθαρίζει:

«Υπενθυμίζουμε ότι η έλλειψη οριοθέτησης της γης μας είναι ο βασικός πυλώνας και η αιτία της γενοκτονίας μας και η αδράνεια του κράτους απλώς εγγυάται περισσότερους θανάτους και περισσότερο πόνο για το λαό μας, που ήδη έχει υποφέρει πάρα πολύ. Σήμερα δεν καταλαμβάνουμε ούτε καν το 0,2% όλης της γης του Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ. Το αίτημά μας για οριοθέτηση όλων των εδαφών μας δεν επιδιώκει καν να ανακτήσει το έδαφος που ήταν πρώτα δικό μας και την προέλευσή μας, αλλά μονάχα να εγγυηθεί ορισμένα μικροσκοπικά κομμάτακια από το ιερό μας Tekoha. Αν όλη τη γη που ζητάμε για το λαό μας οριοθετούνταν, πάλι δεν θα έφταναν ούτε το 2,5 % όλης της γης του Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, μόλις ψίχουλα από την ιστορική κλοπή των εδαφών μας που εξακολουθεί να επεκτείνεται ενώ οι αγροτοβιομήχανοι εκμεταλεύονται το μπλοκάρισμα των οριοθετήσεων».

Και συνεχίζουν: «Τέλος, αλλά όχι με μικρότερη σημασία, απαιτούμε το κράτος να εγγυηθεί τα δικαιώματά μας στην υγεία, τη μόρφωση και την ασφάλεια. Τα παιδιά μας πεθαίνουν δίχως περίθαλψη, όπως στο τελευταίο περιστατικό του Κουρουσού Αμπά, όπου δύο παιδιά -ένα νεογέννητο- πέθαναν επειδή το σύστημα υγείας αρνείται να περιθάλψει ασθενείς στους ‘ανακτημένους’ καταυλισμούς. Επίσης πεθαίνουμε χωρίς το δικαίωμα στη μόρφωση. Μας απαγορεύουν παρανόμως να έχουμε σχολεία στην ανακτημένη γη

μας, μας τιμωρούν για τον αγώνα μας για τη γη και δεν στέλνουν σχολικά λεωφορεία για να μπορούν τα παιδιά μας να πηγαίνουν σχολείο σε άλλες περιοχές. Ούτε ασφάλεια υπάρχει. Μας ξυλοκοπούν ελεύθερα οι παραστρατιωτικές ομάδες, ενώ ο λαός μας σε πολλές περιπτώσεις έχει καταγγείλει την παρουσία γαιοκτημόνων και ένοπλων πιστολέρο δύο μέρες πριν από την επίθεση».

Οι Γκουρανί-Καϊοβά, όπως κάθε άλλος πρωταρχικός λαός της Βραζιλίας, θέλουν να έχουν δικαίωμα να ζήσουν ελεύθερα στη γη των προγόνων τους, να ζήσουν σύμφωνα με την κουλτούρα τους, τις συνήθειές τους, τη γλώσσα τους, να καλλιεργούν και να κυνηγούν και να προστατεύουν τη φύση, διότι αυτοί δεν θεωρούν ότι είναι ιδιοκτήτες της αλλά αποτελούν μέρος της.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΛΑΔΙΟ ΒΕΡΟΝ

Ο Λάδιο Βερόν Καβαλιέιρο, με το ιθαγενικό όνομα AVÃ TAPERENDI, είναι 50 ετών, ηγέτης των Tekoha Takwara (Χωριό Τακουάρα) στο Δήμο Γιουτί, στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, είναι εκπρόσωπος της Άτυ Γουασού ATY GUAÇU -γενικής συνέλευσης των Γκουαρανί-Καϊοβά- και ο εκπρόσωπος των Γκουαρανί Καϊοβά σ’ αυτό το ταξίδι στο ευρωπαϊκό έδαφος. Είναι καθηγητής Ιστορίας, πτυχιούχος του Ομοσπονδιακού Πανεπιστήμιου του Γκράντε Ντοράντος. Είναι αγρότης που ζει στην κοινότητά του.

Η ιστορία του κασίκε Λάδιο Βερόν απεικονίζει τον αγώνα των Καϊοβά και των Γκουαρανί για την οριοθέτηση της γης των προγόνων τους. Τον απειλούν με θάνατο επειδή κληρονόμησε τον αγώνα του πατέρα του, του κασίκε Μάρκος Βερόν, ο οποίος δολοφονήθηκε κτηνωδώς από παραστρατιωτικούς στις διαταγές των γαιοκτημόνων τον Ιανουάριο του 2003, μπροστά στην οικογένειά του, στο λεγόμενο Αγρόκτημα Μπραζίλια ντο Σουλ, σε μια επιχείρηση ‘ανάκτησης’ της γης. Ο Λάδιο Βερόν, όχι μόνο αναγκάστηκε να παρακολουθήσει τη δολοφονία του πατέρα του, αλλά τον έδεσαν, τον βασάνισαν και παραλίγο να τον κάψουν ζωντανό, όταν έλουσαν το σώμα του με βενζίνη. Επιπλέον, έβλεπε να βασανίζουν τα άλλα μέλη της οικογένειάς του.

Ο Λάδιο Βερόν έλαβε την αναγνώριση της Ένωσης Βραζιλιάνων Δικηγόρων του Ρίο ντε Τζανέιρο για την ηγεσία του στον αγώνα των ιθαγενών και προτάθηκε για το μετάλλιο Σίκο Μέντες της Αντίστασης το 2014. Είναι από τους τιμώμενους της 26ης ετήσιας τελετής που διοργανώνει η οργάνωση «ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ», όπου δίνονται μετάλλια σε όσους ξεχωρίζουν στους αγώνες της αντίστασης. Επίσης, ήταν μέλος της ομάδας υπεράσπισης των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Καμπάνια Πρώτη Γραμμή *Campanha Linha de Frente* (https://youtu.be/CdCmXszR16E), μια πρωτοβουλία των οργανώσεων *Justiça Global, Terra de Direitos y Front Line Defenders* με στόχο την ευαισθητοποίηση του κράτους και της κοινής γνώμης για τη σοβαρή κατάσταση των 11 κοινωνικών ηγετών της Βραζιλίας των οποίων κινδυνεύει η ζωή.

Ο Λάδιο Βερόν είναι αναγνωρισμένος ως σημαντικός ηγέτης των κοινοτήτων Γκουαρανί-Καϊοβά και εκλέχτηκε από την aty guaçu -ιθαγενική συνέλευση- ως εκπρόσωπός της για να μιλήσει στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΙΘΑΓΕΝΗ ΛΑΔΙΟ ΒΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το ταξίδι βασίζεται σε μια ανάλυση του πολιτικού πλαισίου της σημερινής Βραζιλίας, που ήταν τόσο σκοτεινό και ολέθριο, με μια κυβέρνηση που εφαρμόζει φασιστικά μέτρα και αφαιρεί από το βραζιλιάνικο λαό κατακτήσεις και δικαιώματα, όπως και από τους ιθαγενείς. Μέσα σ’ αυτό το αβέβαιο μέλλον, ο ηγέτης Γκουαρανί-Καϊοβά θα ταξιδέψει στην ευρωπαϊκή ήπειρο με σταθερό στόχο να κερδίσει διεθνείς συμμάχους στον αγώνα των ιθαγενικών λαών της Βραζιλίας και να προσπαθήσει έτσι να φρενάρει τη γενοκτονία του λαού του, αναζητώντας υποστήριξη για να συμβάλει στη διαδικασία οργάνωσης και αντίστασης στην προαναγελλόμενη παραβίαση των δικαιωμάτων των ιθαγενών λαών τα επόμενα χρόνια.

Το ταξίδι γίνεται με πρωτοβουλία του Λαού Γκουαρανί-Καϊοβά και του Λαϊκού Δικαστηρίου.

[youtube id=”AzW_lr7lmwM”]

Tribunal Popular: o Estado brasileiro no banco dos réus

Asociación Cultural Brasileña Maloka
malokabrasileira@yahoo.es

ΠΗΓΕΣ:

- Articulação dos Povos Indígenas do Brasil (Apib) https://mobilizacaonacionalindigena.wordpress.com/
- Capítulo sobre Violaciones de los Derechos Humanos de los Pueblos Indígenas de la Comisión Nacional de la Verdad (CNV) https://www.cnv.gov.br/images/pdf/relatorio/Volume%202%20-%20Texto%205.pdf
- A Aldeia Taquara – Antônio Brand Doutor em História. Coordenador do Programa Kaiowá/Guaraní – NEPPII UCDB ftp://neppi.ucdb.br/pub/tellus/tellus4/TL4_Documentos%20Antonio%20Brand.pdf
- Relatório Violencia contra os Povos Indígenas no Brasil – Conselho Indigenista Missionario https://www.cimi.org.br/pub/relatorio2015/relatoriodados2015.pdf
- Carta Capital https://justificando.cartacapital.com.br/2017/01/19/portaria-de-moraes-enfraquece-demarcacao-de-terras-indigenas-e-fortalece-ruralistas/
- Convenio núm. 169 de la OIT sobre pueblos indígenas y tribales, 1989 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_100910.pdf
- Constitución Política de la Republica Federativa del Brasil, 1988 https://www.redipd.org/legislacion/common/legislacion/Brasil/constitucion_brasil_1988.pdf
- Los Guaraníes – Survival https://www.survival.es/indigenas/guarani
- “Expedição Marco Veron” Associação dos Geógrafos Brasileiros – AGB – 2012
- Sobrenome Guaraní Kaiowá – Eliane Brun – Revista Epoca

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ | Αντισημιτισμός και Ελληνική Κοινωνία – Μία Σχέση Διαχρονική (audio)

Εκπομπή ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.
Κάθε Παρασκευή στις 14:00, στην ERTOPEN.

Την Παρασκευή, 24 Μαρτίου 2017, μίλησαν:
– ο ιστορικός-ερευνητής Αλέκος Ράπτης για την εξόντωση της εβραϊκής κοινότητας των Ιωαννίνων στις 25 Μαρτίου του 1944.
– μέλος της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης Κομοτηνής, για το 12ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ Κομοτηνής (24-25-26-28 Μαρτίου).
Κι ακόμη σχόλια για τον μιλιταρισμό των παρελάσεων και την επικαιρότητα.

Παρουσιάζουν οι Ελιάνα Καναβέλη, Στέφανος Μπατσής. Δημοσιογραφική επιμέλεια: Γιώργος Παπαχριστοδούλου.

Ραδιοφωνικά στους 106,7 στα FM για την Αττική, στους 96,5 FM μέσω του εργατικού κέντρου Εύβοιας και μέσω του Ράδιο Ένωση 97,3 FM στην Βοιωτία.
Διαδικτυακά στο https://www.ertopen.com/radio.

Τα ηχητικά όλων των εκπομπών **εδώ**.

Αριστεροί Διανοούμενοι: Η περίπτωση Κώστα Δουζίνα

Γιώργος Ν. Οικονόμου*

Στο κείμενό του «Αυτονομία ή κυβερνησιμότητα» (*Η Εφημερίδα των Συντακτών,* 25. 7. 2016) ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Κ. Δουζίνας προσπαθεί να υποστηρίξει την κυβερνητική λογική του κόμματος του οποίου είναι βουλευτής. Έχει όμως πολλά προβληματικά σημεία, τα οποία θα δούμε εν συντομία.

1. Κατ' αρχάς **res publica** είναι το δημόσιο πράγμα – και όχι το κοινό όπως γράφει ο κυβερνητικός βουλευτής. Κοινό πράγμα είναι το res communis, το κοινό συμφέρον, το κοινό αγαθό θα λέγαμε. Η διευκρίνιση αυτή δεν είναι τυπική, αφού το δημόσιο δεν είναι και κοινό. Παράδειγμα, ή ίδια η ρωμαϊκή πολιτεία στην οποία ο όρος res publica δεν σημαίνει το κοινό αγαθό, διότι αυτό ουσιαστικά το διαχειριζόταν η ρωμαϊκή ολιγαρχία μέσω της Συγκλήτου και των ποικίλων αξιωματούχων (ύπατοι, πραίτορες κ.λπ.). Η εξουσία ανήκε στην αριστοκρατία των ευγενών (patres, optimates). Ο ρωμαϊκός λαός από την πλευρά του δεν είχε ουσιαστική εξουσία παρά τις κατακτήσεις που επέτυχε με τους αγώνες του (comitia, consilia plebis, tribuni plebis κ.ά.).

Το κοινό αγαθό υπήρχε στην αθηναϊκή δημοκρατία διότι καθοριζόταν από κοινού, από όλους τους πολίτες στη συνέλευση των πολιτών (εκκλησία του δήμου). Στη νεώτερη εποχή, ο λεγόμενος Δημόσιος τομέας, δηλαδή ο κρατικός μηχανισμός και η κρατική γραφειοκρατία δεν είναι κοινά, δεν ανήκουν σε όλους τους κατοίκους, είναι προσβάσιμα μόνο στους κομματικούς οπαδούς και ψηφοφόρους. Επί πλέον, οι γραφειοκράτες του λεγόμενου δημοσίου τομέα δεν εκφράζουν το κοινό αγαθό. Επίσης, ο δημόσιος χώρος της πληροφόρησης δεν είναι κοινός, αλλά κτήμα των κυβερνητικών, των κομματικών και των ιδιωτικών ΜΜΕ. Το res communis υπάρχει μόνο στη δημοκρατία, όπως θα δούμε πιο κάτω.

2. Γράφει επίσης ο Κ.Δ. πως «η θεωρία της δημοκρατίας ξεκινάει με το έργο του Ζαν-Ζακ Ρουσσώ *Κοινωνικό Συμβόλαιο*». Το σωστό είναι ότι αυτή ξεκινάει με τον Ρουσσώ στη νεωτερικότητα, διότι η θεωρία της δημοκρατίας ουσιαστικά ξεκινάει στην αρχαία Ελλάδα με τον Πρωταγόρα και στοιχεία της υπάρχουν στον Ηρόδοτο, στον Δημόκριτο, στον θουκυδίδη (ιδίως στον Επιτάφιο), και στα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη.[1]

Το σημαντικό ασφαλώς δεν είναι τόσο η θεωρία όσο η ίδια η ύπαρξη της δημοκρατίας, η οποία δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στις αρχαίες ελληνικές πόλεις και ιδίως στην Αθήνα. Η δημοκρατική πράξις ήταν το καθοριστικό συμβάν στην ιστορία της ανθρωπότητας: οι θεσμοί, οι νόμοι, οι διαδικασίες, η πρακτική, η δημόσια σφαίρα, ο δημοκρατικός πολιτικός βίος με τις νέες κοινωνικές και πολιτικές σημασίες, όπως τις ανέδειξαν πολλοί στοχαστές και κυρίως ο Κορνήλιος Καστοριάδης. Χωρίς τη δημοκρατική πρακτική δεν θα υπήρχε ούτε δημοκρατική θεωρία ούτε ενδιαφέρον στους μεταγενέστερους για απελευθέρωση από τα δεσμά της απολυταρχίας, του αυταρχισμού και της θεοκρατίας, για δικαιοσύνη, ελευθερία και ισότητα.

3. République στον Rousseau δεν σημαίνει αναγκαστικά δημοκρατία ή άμεση δημοκρατία, όπως γράφει ο Κ.Δ. Σημαίνει γενικώς έννομη πολιτεία, όπως δηλώνεται σαφώς στο *Κοινωνικό Συμβόλαιο*: «Αποκαλώ, λοιπόν, république κάθε κράτος που κυβερνάται από νόμους, οποιαδήποτε μορφή κυβέρνησης και αν έχει: μόνο τότε κυβερνά το δημόσιο συμφέρον και υπάρχει πραγματικά η κοινή πολιτεία. Κάθε νόμιμη μορφή κυβέρνησης είναι républicain(e). Με αυτή τη λέξη δεν εννοώ μόνο μία αριστοκρατία ή μία δημοκρατία, αλλά γενικά κάθε κυβέρνηση που καθοδηγείται από τη γενική βούληση, που είναι ο νόμος».[2]

Από την άλλη, ο Rousseau είναι σαφής για τον αλλοτριωτικό χαρακτήρα της αντιπροσώπευσης, διότι αυτή αφαιρεί τη δύναμη από τον λαό και την αναθέτει στους ολίγους αντιπροσώπους. Είναι σαφής επίσης ότι το δημοκρατικό πολίτευμα (Démocratie), είναι αντίθετο στην αντιπροσώπευση, αφού η ευθύνη της κυβέρνησης σε αυτό ανήκει σε όλον τον λαό και ότι η γενική

βούληση που σχηματίζεται στη λαϊκή συνέλευση δεν μπορεί να αντιπροσωπευθεί. «Η κυριαρχία δεν μπορεί να αντιπροσωπευθεί για τον ίδιο λόγο που δεν γίνεται να απαλλοτριωθεί». Ο Rousseau γράφει επίσης ότι «επειδή ο νόμος είναι η διακήρυξη της γενικής βούλησης, είναι σαφές ότι στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας ο λαός δεν μπορεί να αντιπροσωπεύεται». Οι δε βουλευτές δεν είναι αντιπρόσωποι του λαού, αλλά επίτροποί του και δεν μπορούν να αποφασίσουν τίποτα οριστικά.[3] Φυσικά ο όρος «δημοκρατία» στον Ρουσσώ σημαίνει αυτό που λέμε σήμερα άμεση δημοκρατία.

Έτσι, République, από την νεωτερικότητα μέχρι και σήμερα, δεν σημαίνει ότι η «εξουσία ασκείται αμεσοδημοκρατικά», όπως γράφει ο βουλευτής της κυβερνητικής εξουσίας, αλλά σημαίνει το μη μοναρχικό πολίτευμα, το αντιπροσωπευτικό, στο οποίο η εξουσία ασκείται από τον πολύ μικρό αριθμό αντιπροσώπων που εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τις κομματικές λίστες και συνιστούν ολιγαρχική μειοψηφία.

Αντιθέτως, στην (άμεση) δημοκρατία η εξουσία ασκείται από όλους τους πολίτες, οι οποίοι συμμετέχουν άμεσα, αυτοπροσώπως, στη θέσπιση των νόμων, στη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων και στον ουσιαστικό έλεγχο της εξουσίας – δεν αναθέτουν την εξουσία με εκλογές σε αντιπροσώπους. Η εξουσία δεν ανήκει σε κάποιο ιδιαίτερο σώμα χωριστό από το σύνολο των πολιτών, σε ένα πρόσωπο, σε ένα κόμμα, στο κράτος, στους ολίγους, αλλά σε όλους τους πολίτες. Με αυτήν την έννοια η εξουσία είναι res communis και είναι μόνο στη δημοκρατία.

4. Μιας και ο λόγος περί Rousseau, να σημειωθεί πως αυτό με το οποίο άρχιζε τις παραδόσεις του Κ.Δ., («οι πολίτες είναι “κυρίαρχοι” μόνο τα λίγα δευτερόλεπτα κάθε πέντε χρόνια που χρειάζονται για να βάλουν τον σταυρό στο ψηφοδέλτιο») είναι παραλλαγή χωρίου του Rousseau, στο οποίο καυτηριάζεται ακριβώς η πολιτική αλλοτρίωση και ετερονομία που επιφέρει η αντιπροσώπευση, δηλαδή η ανάθεση της εξουσίας σε άλλους, σε ετέρους. Ο Rousseau γράφει: «Ο αγγλικός λαός νομίζει ότι είναι

ελεύθερος· απατάται οικτρά· είναι ελεύθερος μόνο κατά τη διάρκεια της εκλογής των μελών του κοινοβουλίου· μόλις εκλεγούν, είναι δούλος, δεν είναι τίποτα».[4]

Φυσικά, αυτό που γράφει ο Ρουσσώ ισχύει και για τα σημερινά κοινοβούλια, άρα και για το ελληνικό, μέλος του οποίου είναι ο Κ.Δ. Με άλλα λόγια, ο Κ.Δ. είναι συνυπεύθυνος για την κατάσταση πολιτικής δουλείας αφού την επικυρώνει με τα γραπτά του, με την παρουσία του και τη δράση του ως αντιπρόσωπος. Αλλά αυτό είναι το χαρακτηριστικό της ιδεολογίας: επιτρέπει να γράφεις και να μιλάς αριστερά και να πράττεις δεξιά ή κεντρώα· να μιλάς για δημοκρατία και να υποστηρίζεις με τη θεωρία και την πράξη σου την ολιγαρχία.

5. Μία άλλη έννοια που διαστρεβλώνεται από τον Κ.Δ. είναι η «δημοκρατική αυτονομία». Αυτονομία σημαίνει, όπως το αναλύει ο στοχαστής της αυτονομίας Κορνήλιος Καστοριάδης, ότι τα άτομα δίνουν αυτά τα ίδια τον νόμο στον εαυτό τους – και όχι μέσω αντιπροσώπων, όπως γράφει ο Κ. Δουζίνας. Η αυτονομία δεν είναι δυνατή δίχως ένα καθεστώς άμεσης δημοκρατίας, της οποίας οι πολίτες είναι πολιτικά ίσοι, δηλαδή συμμετέχουν όλοι άμεσα στην άσκηση της εξουσίας υπό όλες τις μορφές της. Αυτή η πολιτική ισότητα δεν υπάρχει στα σημερινά αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα, στα οποία τα άτομα είναι μόνον «ηθικά και νομικά ίσα».

Σε αυτά υπάρχει δηλαδή πολιτική ανισότητα, η οποία εξασφαλίζεται από το κανονιστικό θεμέλιο του αντιπροσωπευτικού πολιτεύματος που είναι η ετερονομία, με την έννοια ότι τους νόμους δεν τους θεσπίζουν τα ίδια τα άτομα, αλλά κάποιοι άλλοι (έτεροι), οι ολίγοι αντιπρόσωποι, ενώ τα άτομα, έχοντας αποδεχθεί την παραχώρηση της εξουσίας στους αντιπροσώπους, εφαρμόζουν πιστά τους νόμους που δεν ψήφισαν οι ίδιοι.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κυβέρνηση της Αριστεράς, που κάνει ό,τι ακριβώς έκαναν και οι προηγούμενες κυβερνήσεις της Δεξιάς και του Κέντρου: ψηφίζει νόμους μνημονιακούς, οι οποίοι

εφαρμόζονται καταναγκαστικά στην κοινωνία, χωρίς τα άτομα να ερωτηθούν ή να συμμετέχουν στη διαμόρφωση και την ψήφισή τους. Σε αυτή την ετερονομία είναι συνυπεύθυνος και ο ίδιος ο Κ.Δ. ως μέλος της κυβερνητικής παράταξης και του αστικού κοινοβουλίου.

6. Η ίδια αριστερή ιδεολογία μιλάει και σε αυτά που λέει ο Κ.Δ. για τη «μεταδημοκρατική συνθήκη». Για να υπάρξει «μεταδημοκρατική συνθήκη» θα πρέπει να έχει υπάρξει πριν η δημοκρατία. Όμως τέτοια δεν υπήρξε, διότι το αντιπροσωπευτικό σύστημα ποτέ δεν ήταν δημοκρατικό, αλλά ξεκίνησε και παρέμεινε σε όλη την ιστορία του ολιγαρχικό. Ο όρος λοιπόν «μετα-δημοκρατική συνθήκη» είναι εσφαλμένος και παραπλανητικός, πρόκειται για «μετα-αντιπροσωπευτική συνθήκη». Κατά συνέπεια, η παρουσία του Κ.Δ. στο ελληνικό κοινοβούλιο αποτελεί επικύρωση της «μετα-αντιπροσωπευτικής συνθήκης» στην οποία κατ' εξοχήν συμμετέχει το ελληνικό σύστημα και η κυβέρνηση Αριστεράς – εθνικιστικής Δεξιάς. Πάλι εδώ συναντάμε το φαινόμενο της ιδεολογίας: ο Κ.Δ. αναλύει ή καταγγέλλει τη «μετα-αντιπροσωπευτική συνθήκη», αλλά την εξυπηρετεί και ταυτόχρονα επωφελείται από τα προνόμια που αυτή του παρέχει.

7. Διαβάζοντας κάποιος αυτά που γράφει ο Κ.Δ., θα νόμιζε ότι ζούμε σε δημοκρατία, έστω στην «απισχνασμένη δημοκρατία μας», όπως ο ίδιος γράφει, πράγμα που δεν ισχύει βέβαια, διότι, όπως είπαμε, το αντιπροσωπευτικό πολίτευμα είναι ολιγαρχικό. Επί πλέον θα πίστευε αυτά που γράφει ο Κ.Δ., ότι αυτό το αντιπροσωπευτικό σύστημα έρχεται η «συμμετοχική» και η «διαβουλευτική» θεωρία να το εφοδιάσει με «θεσμούς άμεσης δημοκρατίας», οι οποίοι κατά τον Κ.Δ. είναι: δημοψηφίσματα, δυνατότητα ανάκλησης βουλευτών, λαϊκή απόρριψη νόμων, κοινωνική οικονομία, αυτοδιοικητικές λαϊκές συνελεύσεις σε συνοικίες και γειτονιές. Κάποιες διευκρινίσεις για τα λεγόμενα του Κ.Δ. είναι απαραίτητες.

Κατ' αρχάς, αυτές οι νέες προτάσεις ήλθαν στην επιφάνεια με τα κινήματα του κοινωνικού πλήθους στις πλατείες το 2011 και στη συνέχεια διάφοροι αριστεροί διανοούμενοι τις επανέλαβαν για

ποικίλους λόγους, κυρίως για να τις σφετερισθούν, να τις χρησιμοποιήσουν με τον δικό τους τρόπο, να τις εντάξουν στον αποδυναμωμένο ιδεολογικό τους λόγο, να συγκροτήσουν ένα ανανεωμένο (update) αφήγημα για να προσελκύσουν οπαδούς και ψηφοφόρους. Όμως τα Αριστερά κόμματα δεν τις ενστερνίσθηκαν ουσιαστικά. Ακόμα και όταν αυτά αναγκάζονται εκ των πραγμάτων να μιλήσουν την νέα ορολογία, μοιάζουν αστεία ή καταλήγουν σε επικίνδυνα μονοπάτια, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, με το λεγόμενο δημοψήφισμα τον Ιούλιο 2015, όταν το ευτέλισε διπλώς: τόσο με τον αιφνιδιαστικό τυχοδιωκτικό τρόπο προκήρυξής του όσο και με την μετατροπή εν μια νυκτί του ΟΧΙ σε ΝΑΙ.[5]

Από την άλλη, αυτά που από τον Κ.Δ. ονομάζονται ευκόλως «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας» (δημοψηφίσματα, κοινωνική οικονομία κ.ο.κ.) δεν είναι στοιχεία της άμεσης δημοκρατίας, αλλά θεσμοί που θα μπορούσαν κάλλιστα να ενσωματωθούν στο αντιπροσωπευτικό πολίτευμα, όπως έχει ενσωματωθεί το δημοψήφισμα σε άλλα πολιτεύματα, και ιδίως στο ελβετικό πολίτευμα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η Ελβετία έχει άμεση δημοκρατία, όπως θεωρείται από μερικούς. Η άμεση δημοκρατία δεν είναι κάποιοι δευτερεύοντες θεσμοί που εισάγει ένας πολιτικός ή ένα κόμμα στο αντιπροσωπευτικό ολιγαρχικό σύστημα· είναι ένα αυτόνομο σύνολο θεσμών και διαδικασιών, είναι ταυτοχρόνως πρόταγμα, πολίτευμα, κοινωνία, θεσμοί, διαδικασίες και έτσι δεν έχει καμία σχέση με το αντιπροσωπευτικό πολίτευμα.

Οι θεσμοί άμεσης δημοκρατίας υπάρχουν μόνο στο πολίτευμα της άμεσης δημοκρατίας και σε κανένα άλλο πολίτευμα. Όπως και οι θεσμοί της ολιγαρχίας και της αντιπροσώπευσης υπάρχουν μόνο στο ολιγαρχικό και αντιπροσωπευτικό πολίτευμα. Εισαγωγή πραγματικών θεσμών άμεσης δημοκρατίας (λ.χ. λαϊκές συνελεύσεις με ουσιαστικές αρμοδιότητες, κλήρωση εκτελεστικών οργάνων, δικαστήρια πολιτών, διαφάνεια των πράξεων της εξουσίας σε έναν πραγματικά δημόσιο κοινό χώρο, ενδελεχής έλεγχος των ασκούντων εξουσία, ανακλητότητα κ.ά.) θα σήμαινε αλλοίωση του αντιπροσωπευτικού χαρακτήρα του σημερινού πολιτεύματος, πράγμα

το οποίο δεν μπορεί να προέλθει από άνευρες συνταγματικές αναθεωρήσεις του ΣΥΡΙΖΑ και των διανοουμένων του,[6] αλλά από ένα αυτόνομο κοινωνικό πολιτικό κίνημα.[7]

Οι αρχαίοι διέκριναν σαφώς τα πολιτεύματα μεταξύ τους, ενώ οι σύγχρονοι τα συγχέουν, είτε λόγω κομματικών και ιδεολογικών σκοπιμοτήτων είτε από άγνοια. Πάντως, είναι παράδοξο και αδύνατο να συνυπάρχουν «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας» και ολιγαρχίας. Ο πρώτος φιλόσοφος που αποπειράθηκε στο δεύτερο ήμισυ του 4ου αι. π.Χ. να κάνει αυτή τη μίξη στη θεωρία απέτυχε παταγωδώς. Απέτυχε με την έννοια ότι το «μεικτό» πολίτευμα που κατασκεύασε στη θεωρία δεν ήταν, ταυτοχρόνως δημοκρατία και ολιγαρχία, όπως το θέλησε, αλλά απλώς ολιγαρχία.[8] Έδωσε όμως τη θεωρητική βάση για να δικαιολογηθεί μετέπειτα το οποιοδήποτε ολιγαρχικό πολίτευμα, ακόμα και το σημερινό αντιπροσωπευτικό. Έδωσε το άλλοθι του «μεικτού» πολιτεύματος στους υποστηρικτές των ολιγαρχιών, όπως ο Πολύβιος, θωμάς Ακινάτης και οι σύγχρονοι διανοούμενοι της Αριστεράς. Ουσιαστικά αυτό που κάνει ο βουλευτής της μνημονιακής Αριστεράς με την εσφαλμένη ορολογία (εισαγωγή «θεσμών άμεσης δημοκρατίας» στο αντιπροσωπευτικό πολίτευμα), είναι αφ’ ενός η δημιουργία συγχύσεων και αφ’ ετέρου η απολογία και ο εξωραϊσμός του αντιπροσωπευτικού πολιτεύματος· είναι ιδεολογική κατασκευή στην υπηρεσία του συστήματος, κάτι σαν Demokratia ancilla rei publicae.

Η διαπίστωση αυτή δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να θεσπισθούν τέτοιες αλλαγές, που θα επιτρέπουν έναν άλλο τρόπο συμμετοχής, παρά απλώς ότι αυτές δεν είναι «θεσμοί άμεσης δημοκρατίας», αλλά θεσμοί αρωγής, ανανέωσης ή εμπλουτισμού του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, θεσμοί κάποιου είδους συμμετοχής των ατόμων, οι οποίοι θα απαλύνουν τη σημερινή αυχμηρή κατάσταση της παντελούς απουσίας της κοινωνίας από τον πολιτικό βίο. Στην πραγματικότητα όμως, αυτό που διαπιστώνουμε είναι η δυσκολία και η άρνηση να γίνουν αυτές οι αλλαγές στα αντιπροσωπευτικά καθεστώτα. Η πραγματοποίησή τους στο μέλλον θα εξαρτηθεί από τη βούληση και τον αγώνα της κοινωνίας.

8. Συνεπώς, αυτό που λέει ο Κ.Δ., ότι «η άμεση δημοκρατία επιστρέφει και μπολιάζει με νέα δυναμική την απισχνασμένη δημοκρατία μας», δεν ισχύει Από πού, άραγε, επιστρέφει η άμεση δημοκρατία; Μήπως από την αρχαία Αθήνα; Ακόμη και μεταφορικά είναι αδόκιμη η έκφραση. Το σωστό είναι ότι ξεκίνησε η συζήτηση για την άμεση δημοκρατία, ξεκίνησε όμως από τις κινητοποιήσεις του κοινωνικού πλήθους, από χώρους και πρόσωπα εκτός της κομματικής, συστημικής ή αντισυστημικής» Αριστεράς. Δεν ξεκίνησε ούτε από τους αριστερούς οργανικούς διανοούμενους. Επί πλέον, ξεκίνησε όχι για να εξωραΐσει το ολιγαρχικό αντιπροσωπευτικό σύστημα αλλά ως μία άλλη εναλλακτική συνολική πρόταση διακυβέρνησης και ριζικής αλλαγής των θεσμών. Όχι ως αλλαγή κυβέρνησης, ως εναλλαγή κομμάτων στην κυβέρνηση. Τη συζήτηση όμως αυτή ο διανοούμενος του ΣΥΡΙΖΑ δεν την βοηθά, αλλά αντιθέτως την εμποδίζει και την ξεστρατίζει με τις παραποιήσεις και συγχύσεις που διαδίδει. Η Αριστερά επίσης εμποδίζει τη συζήτηση αυτή, διότι η δημοκρατία τής είναι «ξένη φορτική».[9]

Η δημοκρατία δεν είναι κάτι που εμφανίζεται από το πουθενά ή από θεωρίες κάποιων αριστερών διανοουμένων, αλλά είναι πολιτική και κοινωνική σημασία, οφείλεται στον αγώνα του κοινωνικού πλήθους και στρέφεται κατά της αντιπροσώπευσης, της γραφειοκρατίας και των κομμάτων, των αριστερών συμπεριλαμβανομένων. Άμεση δημοκρατία σημαίνει πρωτίστως δύο θεσμούς: πρώτον, συνελεύσεις πολιτών με τις οποίες ασκείται η νομοθετική και η κυβερνητική εξουσία και δεύτερον, κλήρωση με την οποία ασκείται η δικαστική και εκτελεστική εξουσία. Αυτά ανέδειξε η ιστορική πραγματικότητα, αυτά κατέγραψαν οι ιστορικοί και αυτά ανέλυσαν οι φιλόσοφοι, επικροτώντας τα ή επικρίνοντάς τα.

Στην αρχαία Αθήνα υπήρχαν και οι αιρετοί άρχοντες για τα ανώτατα και τα πιο σπουδαία αξιώματα (στρατηγοί, ταμίαι), οι οποίοι εκλέγονταν για συγκεκριμένα καθήκοντα του τομέα τους ως εκτελεστικά όργανα· δεν κυβερνούσαν ούτε ελάμβαναν αποφάσεις ούτε νομοθετούσαν αντί των πολιτών ως αντιπρόσωποι ή

εκπρόσωποι. Πάντως, όλοι οι άρχοντες, αιρετοί και κληρωτοί, υφίσταντο τον διαρκή και ουσιαστικό έλεγχο του δήμου, με αστικές και ποινικές κυρώσεις. Όλα αυτά πόρρω απέχουν από τα σημερινά πολιτεύματα, τα οποία ο Κ.Δ. θεωρεί ότι είναι δημοκρατίες – αντιπροσωπευτικές, έμμεσες, κοινοβουλευτικές, αστικές κ.λπ.

9. **Έτσι λοιπόν, η αρχαία Αθήνα δεν είχε κόμματα με τη σημερινή αποφασιστική εξουσία, όπως στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα, ούτε εκλογές με τη σημερινή έννοια, ούτε αντιπροσώπους.** Συνεπώς, αυτό που λέει ο Κ.Δ. ότι η απλή αναλογική «επιστρέφει την πολιτική στον πολίτη και φέρνει τη δημοκρατία πιο κοντά στην αρχαία Αθήνα» είναι απολύτως ανακριβές και παραποιεί τις έννοιες ταυτοχρόνως του πολίτη, της πολιτικής και της δημοκρατίας. Ας δούμε με τη σειρά τις έννοιες αυτές.

Πρώτον, στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα δεν υπάρχουν πολίτες, αλλά υπήκοοι – οι πολίτες στη δημοκρατία συμμετέχουν στην εξουσία άμεσα αυτοπροσώπως, δεν εκλέγουν αντιπροσώπους και δεν εκτελούν αποφάσεις και νόμους στους οποίους δεν έχουν οι ίδιοι συμμετάσχει. Δεύτερον, δεν υπάρχει επίσης στα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα πολιτική, διότι αυτή είναι αδιανόητη δίχως πολίτες – αυτή είναι η πρωταρχική και δημοκρατική έννοια της πολιτικής: παράγεται από πολίτες και όχι από επαγγελματίες του πολιτικού και αντιπροσώπους, ούτε από κόμματα και γραφειοκρατίες. Τρίτον, η δημοκρατία δεν στηρίζεται στις εκλογές, όπως αναφέρθηκε ήδη, οι οποίες είναι χαρακτηριστικό των ολιγαρχικών και αριστοκρατικών καθεστώτων. Αυτό το ήξεραν πολύ καλά οι αρχαίοι συγγραφείς, όπως λ.χ. οι φιλόσοφοι Πλάτων και Αριστοτέλης, αλλά και οι νεώτεροι στοχαστές, Σπινόζα, Χομπς, Μοντεσκιέ, Ρουσσώ.

Έτσι, η απλή αναλογική στα σημερινά πολιτεύματα δεν έχει καμία σχέση με την (άμεση) δημοκρατία, ούτε τα φέρνει «πιο κοντά στην αρχαία Αθήνα», όπως γράφει ο Κ.Δ. Σημαίνει απλώς πως καθιστά αναλογικότερη την κατανομή εδρών και επιτρέπει στα μικρά κόμματα να έχουν έδρες αντίστοιχες του εκλογικού τους ποσοστού και όχι λεηλατημένες από τα μεγάλα κόμματα με το

πλειοψηφικό σύστημα και με μπόνους 50 ή 20 εδρών στο πρώτο κόμμα.

Συμπερασματικά, οι διαστρεβλώσεις σε βασικές έννοιες της πολιτικής και της φιλοσοφίας που υπάρχουν στο άρθρο του Κ.Δ. δημιουργούν πολλές συγχύσεις.

10. Υπάρχουν όμως και άλλα κείμενα του Κ.Δ. που κινούνται στο ίδιο πλαίσιο. Επιχειρούν λ.χ. να αναστήσουν νεκρές έννοιες, όπως «δημοκρατικός σοσιαλισμός» ή «σοσιαλισμός του 21ου αιώνα», που δεν εκφράζουν πια τίποτε ουσιαστικό. Παραμένουν όμως ως «στρατηγικός στόχος» του ΣΥΡΙΖΑ. Προσπαθούν, επίσης, τα κείμενα του Κ.Δ., να οικειοποιηθούν όρους που ήλθαν στο προσκήνιο με το κίνημα των πλατειών ή κατασκευάζουν άλλους, με σκοπό να θολώσουν τα νερά, όπως τα θόλωναν μέχρι το Ιούνιο του 2015. Μιλάνε για «ισοδημοκρατία», «ισοελευθερία», για «μορφές άμεσης δημοκρατίας», «αμεσοδημοκρατικές πρωτοβουλίες» ή «αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες». Οι όροι αυτοί, αποσπασμένοι από ένα γενικό δημοκρατικό πρόταγμα, παραμένουν μετέωροι και αποστεωμένοι, άρα προβληματικοί και προσθέτουν περισσότερη σύγχυση στην ήδη υπάρχουσα, όπως ήδη εξήγησα.

Σε ένα άρθρο του, ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ έγραφε για τις κινητοποιήσεις των πλατειών το 2011: «Στην Ελλάδα η μεταμόρφωση του πλήθους των πλατειών σε λαό που υποστηρίζει την Αριστερά έχει δημιουργήσει τις συνθήκες ριζικής αλλαγής».[10] **Φυσικά, οι Συνελεύσεις των πλατειών και ιδιαιτέρως της πλατείας Συντάγματος στην Αθήνα δεν ψήφισαν ποτέ υπέρ του ΣΥΡΙΖΑ ή της Αριστεράς γενικότερα.** Αντιθέτως, είχαν μεγάλη καχυποψία και άρνηση απέναντι σε όλα τα κόμματα, των αριστερών συμπεριλαμβανομένων, προτάσσοντας την αυτενέργεια του πλήθους, την κυριαρχία της Λαϊκής Συνέλευσης και την αμεσότητα της δράσης χωρίς ανάθεση και διαμεσολαβήσεις. Να σημειωθεί πως ο Κ.Δ. δεν είχε κανέναν υπαινιγμό στο κείμενό του για το κύριο πρόταγμα της πλατείας, την άμεση δημοκρατία.

Κατά τον διανοούμενο λοιπόν της Αριστεράς, το κίνημα των

πλατειών έγινε «λαός» (!) για να αντιπροσωπευθεί από την Αριστερά (!) Έγινε για να υποστηριχθεί η Αριστερά, η οποία θα φέρει τη «ριζική αλλαγή»(!) Ποια είναι αυτή η αλλαγή, δεν διευκρινίζεται. Μήπως η προβληματική «αντιμνημονιακή» αριστερή διακυβέρνηση, η οποία μετά τους ανερμάτιστους έξι πρώτους μήνες του 2015 έκανε στροφή 180 μοιρών και υπέγραψε το τρίτο μνημόνιο; Μήπως το αιφνιδιαστικό δημοψήφισμα και ο ευτελισμός του τον Ιούλιο του 2015; Ή το ακυρωθέν σκίσιμο των μνημονίων και ο ματαιωθείς χορός των αγορών υπό τους ρυθμούς νταουλιών; Ή το μετριοπαθές πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης του 2014 που ο ΣΥΡΙΖΑ το έκανε ουτοπικό; Μήπως η αναβληθείσα κάθαρση και καταδίκη των υπευθύνων της χρεοκοπίας; Μήπως το ανέφικτο νεφελώδες όραμα της Αριστεράς για τον «σοσιαλισμό»; Φυσικά, όπως φάνηκε εκ των υστέρων, δεν υπήρξε καμία «ριζική αλλαγή», αλλά η ίδια πεπατημένη όπως και με τις προηγούμενες κυβερνήσεις. [11]

Ταυτοχρόνως όμως, δεν υπήρξε καμία αυτοκριτική εκ μέρους του Κ.Δ. για τις εσφαλμένες θέσεις του περί «ριζικής αλλαγής» και άλλων τινών. Εδώ εκδηλώνονται τα μόνιμα χαρακτηριστικά των αριστερών διανοουμένων, η γενικολογία, η διαστρέβλωση των γεγονότων και η εκμετάλλευσή τους για κομματικές και ιδεολογικές σκοπιμότητες, συνοδευόμενα από ανευθυνότητα, από έλλειψη αυτοκριτικής και ηθικής ευαισθησίας.

***

Ο Κ. Δουζίνας μιλάει την αριστερή γλώσσα της ιδεολογίας ή μάλλον η αριστερή γλώσσα της ιδεολογίας μιλάει μέσω αυτού (για να σεβασθούμε τις γλωσσικές αναφορές του στον Βιτγκενστάιν και στον Χάιντεγκερ). Η κριτική σκέψη έχει μετατραπεί σε ιδεολογικό εργαλείο. Η ιδεολογία εννοείται εδώ ως ψευδής συνείδηση. Αυτά που γράφει ο διανοούμενος της Αριστεράς, εξυπηρετούν έναν και μόνον σκοπό, την κυβερνησιμότητα του ΣΥΡΙΖΑ και όχι την αυτονομία. Αυτός ο ιδεολογικός τρόπος γραφής ανήκει σε μία αποτυχημένη και παρωχημένη Αριστερά, σε μία Αριστερά που έχει χάσει τον δρόμο της και την ταυτότητά της και ψάχνει εναγωνίως ένα άλλο πρόσωπο. Στην προσπάθειά της

αυτή, αναμειγνύει διάφορες ιδέες και προτάσεις που αναδεικνύουν τα κοινωνικά κινήματα και αποπειράται να σφετερισθεί πρακτικές που τής είναι ξένες. Έτσι, προκύπτει ένας ιδεολογικός αχταρμάς, που περιέχει κάτι από Μαρξ και Αλτουσέρ, ολίγον Μπαντιού ή Ζίζεκ, με επιλεκτικές ανώδυνες αναφορές στην Άρεντ και στον Καστοριάδη. Ο σκοπός του ιδεολογικού χυλού είναι να εξωραΐσει τόσο τους αριστερούς διανοουμένους και την ίδια την Αριστερά όσο και το αντιπροσωπευτικό σύστημα το οποίο αυτή υπηρετεί.

Από ό,τι φαίνεται μέχρι τώρα, ο ρόλος του Κ.Δ. ήταν να προετοιμάσει τον δρόμο για την άνοδο της Αριστεράς στην κυβέρνηση και μετά την επίτευξη αυτού του στόχου να καταστήσει τον κόσμο υποστηρικτή της, παρόλες τις ανακολουθίες, διαψεύσεις, ανευθυνότητες, τυχοδιωκτισμούς. Είναι ο ρόλος του οργανικού διανοουμένου, και φυσικά ανταμείφθηκε γι' αυτόν. Ρόλος πολύ παλιός από τότε που οι διανοούμενοι ανακάλυψαν τον δρόμο των Συρακουσών και έθεσαν τον εαυτό τους στην υπηρεσία της εκάστοτε εξουσίας: Philosophia ancilla imperii. Όμως ο ρόλος της σκέψης και της φιλοσοφίας δεν είναι να διαδίδει συγχύσεις και ιδεολογία, υπηρετώντας ακρίτως και δουλικώς την εξουσία· είναι να διαυγάσει τις έννοιες ή να δημιουργήσει άλλες καινούργιες, να ασκήσει κριτική στην εξουσία, να αμφισβητήσει τα καθιερωμένα, να βοηθήσει στην κατανόηση των πραγμάτων, για ουσιαστική ελευθερία, ισότητα και αυτονομία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Βλ. αναλυτικά Γ. Ν. Οικονόμου, *Η άμεση δημοκρατία και η κριτική του Αριστοτέλη,* Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
[2] Rousseau, *Κοινωνικό Συμβόλαιο* II 6.
[3] Τα χωρία αυτά είναι από Rousseau, *Κοινωνικό Συμβόλαιο* III 15.
[4] Να σημειωθεί πως ο Rousseau αναφέρεται στον αγγλικό λαό, διότι μόνο στην Αγγλία υπήρχε κοινοβουλευτικό καθεστώς και εκλογές τότε που έγραφε ο Rousseau, δηλαδή τον 18ο αιώνα. Στο ίδιο πνεύμα, ο Κορνήλιος Καστοριάδης γράφει: «Από τη στιγμή

κατά την οποία αμετάκλητα και για ορισμένο χρονικό διάστημα (π.χ. πέντε χρόνια), αναθέτει κανείς την εξουσία σε ορισμένους ανθρώπους, έχει μόνος του αλλοτριωθεί πολιτικά».

[5] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, «Η αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ και οι συγχύσεις περί δημοψηφίσματος», *Η Εφημερίδα των Συντακτών,* 4 Ιουλίου 2015 (σάιτ). Γ. Ν. Οικονόμου, «Το χρονικό μίας προαναγγελθείσης αποτυχίας», *Η Εφημερίδα των Συντακτών,* 28 Ιουλίου 2015. Τα δύο κείμενα υπάρχουν και στο oikonomouyorgos.blogspot.com.

[6] Δεν είναι καν ικανοί να επιχειρήσουν τον χωρισμό κράτους και εκκλησίας, που είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγκρότηση πολιτικής κοινωνίας. Άλλωστε, τα άρθρα 1 και 110 του ισχύοντος Συντάγματος καθορίζουν τη μορφή και την ουσία του υπάρχοντος πολιτεύματος, και χωρίς την κατάργησή τους δεν δύναται να προέλθει ουσιαστική πολιτειακή αλλαγή. Όμως, τα άρθρα αυτά δεν τα θέτει σε αναθεώρηση ο ΣΥΡΙΖΑ και οι διανοούμενοί του, επειδή έχουν ίσως το επιχείρημα ότι αυτά τα άρθρα αυτοπροστατεύονται από κάθε αναθεώρηση. Τότε όμως θα πρέπει να σταματήσει η κατά κόρον εσφαλμένη χρήση του όρου «άμεση δημοκρατία» από τους διανοουμένους του κυβερνητικού ΣΥΡΙΖΑ, διότι δύο τινά συμβαίνουν: είτε αυτοί απατούν είτε απατώνται.

[7] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, *Άμεση δημοκρατία,. Αρχές, επιχειρήματα, δυνατότητες,* Παπαζήσης, Αθήνα 2014, σ. 223 κ.ε..

[8] Βλ. Γ. Ν. Οικονόμου, *Η αριστοτελική πολιτεία,* Παπαζήσης, Αθήνα, 2008, σ. 113 κ.ε.

[9] Βλ. Γ.Ν. Οικονόμου, «Τα αδιέξοδα του ΣΥΡΙΖΑ», *The Books' Journal,* Νοέμβριος 2012. Και Γ.Ν. Οικονόμου, «Το τέλος της Αριστεράς και η αρχή του δημοκρατικού κινήματος», *Άμεση δημοκρατία. Αρχές, επιχειρήματα, δυνατότητες,* Παπαζήσης, Αθήνα 2014,

[10] *Η Αυγή,* 9. 2. 2014, σ. 30.

[11] Για να μη νομισθεί πως κρίνουμε εκ των υστέρων και εκ του ασφαλούς παραπέμπουμε στο κείμενο Γ. Ν. Οικονόμου, «Τα αδιέξοδα του ΣΥΡΙΖΑ», *The Books' Journal,* τχ. 25, Νοέμβριος 2012. Διαθέσιμο στο oikonomouyorgos.blogspot.com.

*Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, συγγραφέας
oikonomouyorgos.blogspot.com

Κύπρος: Αναγκαιότητα μιας Δι-εθνοτικής Εκπαίδευσης

Γιώργος Ζήκας

Η εκπαιδευτική πολιτική όλων των κρατών τονίζει τη μονοκουλτούρα, ενισχύει τον εθνοκεντρισμό και διαστρεβλώνει τα γεγονότα. Και στην Κύπρο η εκπαίδευση είναι αρκούντος εθνοκεντρική.

Οι δύο χαλαρές **εθνότητες** μέσα από καχυποψία, εισαγωγή της ιδέας του έθνους, συγκρούσεις, αδιέξοδα συνομιλιών κατάντησαν ρατσιστικές και εχθρικές μεταξύ τους **εθνικότητες**. Το ελληνικό σχολείο από τη μια και το τουρκικό από την άλλη (με τις διαφορές τους) κυριαρχούνται από το «ηρωικό» παρελθόν και τη θρησκεία, προσπαθούν να εξυπηρετήσουν εθνικά συμφέροντα, υποβαθμίζουν τους συγκάτοικους, καλλιεργούν τη ξενοφοβία και ανασφάλεια και θεμέλιοι λίθοι της εθνικής ταυτότητας αναδεικνύονται, εκτός των άλλων, η συνέχεια, η ομοιογένεια και η ανωτερότητα.

Η εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό μέσο για αλλαγή νοοτροπιών κι αν λάβουμε υπόψη και τον διεθνή πλέον ανταγωνισμό, η απομάκρυνση της εκπαίδευσης από εθνικιστικές πρακτικές κρίνεται ως επείγουσα αναγκαιότητα. Για άμβλυνση του εθνικισμού και ρατσισμού μέσω της εκπαίδευσης απαιτείται η γνωριμία του σύνοικου, αλλά πρωτίστως η κριτική τοποθέτηση απέναντι στις αδυναμίες και των δύο και στην προσφορά τους στην ειρήνη και στην κοινωνική δικαιοσύνη. Δηλαδή, να μάθει ο μαθητής να βλέπει τον κόσμο με τα μάτια του άλλου.

Μια παρόμοια ανατροπή στην εκπαίδευση θα βοηθήσει τους μαθητές να προβληματίζονται για τις αιτίες που διαμόρφωσαν τις προκαταλήψεις τους και για τις αιτίες που ο σύνοικος πολιτισμός διαφέρει από τον δικό τους. Θα διερωτώνται αν ο εθνικισμός επιτέλεσε πλέον την όποια ερμηνεία της σχέσης των δύο εθνοτήτων και σιγά σιγά θα αντιληφθούν ότι κι αυτός είναι ανθρώπινη κατασκευή και εξακολουθεί να αποτελεί άγρια στρατηγική για διατήρηση ή απόκτηση του πλούτου και του ελέγχου. Ταυτόχρονα θα αναζητούν τους λόγους που πολλοί επιχειρηματίες (ιστορικά αποτελούσαν τον προπομπό του εθνικισμού), η συνακόλουθη πολιτική και η εκκλησία αντιστέκονται στην ενοποίηση της Κύπρου.

Στην άμβλυνση της βαθιάς έλλειψης εμπιστοσύνης θα βοηθούσε αν στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο συμπεριλαμβανόταν η μελέτη ανακατανομής εξουσίας και πλούτου καθώς και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Δηλαδή, η προσπάθεια για ένα ειρηνικό κράτος να επιχειρηθεί ταυτόχρονα με την **άμβλυνση των ταξικών διαφορών, η οποία θα αποτελέσει το όχημα εμπιστοσύνης των δύο κοινοτήτων και όλων των κατοίκων του νησιού.** Έτσι οι μαθητές μας, ως ενήλικες, θα αναθεματίζουν κάθε διάκριση, θα συμβάλλουν σε μια κοινωνία ευημερίας και θα προστατεύουν το πολυεθνικό κράτος και τη δημοκρατία.

Η προσπάθεια πρέπει να ενταθεί στο Νηπιαγωγείο και Δημοτικό όπου οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα δεν έχουν παγιωθεί. Επίσης, η αναδόμηση αυτή δεν θα αποδώσει αν εισαχθεί στα σχολεία ως αλλαγή ρουτίνας. Απαιτείται ριζική θεραπεία, η οποία θα έχει αποτελέσματα μόνο αν εμποτιστεί κάθε πολιτική, μέσο και πρόσωπο που σχετίζονται με το σχολείο σε μια δικοινοτική και αντιρατσιστική άποψη, από την Καρπασία έως τη Λεμεσό.

Χρονοβόρα διαδικασία θα πουν η πλειοψηφία των πολιτικών και πολλοί εκπαιδευτικοί. Πράγματι, παρόμοια αναίμακτη ανατροπή δεν μπορεί να διαρκέσει λιγότερο από 15 χρόνια (απαιτούμενο διάστημα για να αλλάξει η σκέψη). Πέρασαν 70 χρόνια από το 1950 και 130 χρόνια από την εισαγωγή του ελληνικού εθνικισμού

(80 του τουρκικού). **Είστε ευχαριστημένοι και περήφανοι για αυτά που εξακολουθούν να συμβαίνουν γύρω μας;** Με απλά μαθηματικά, η αναδόμηση της εκπαίδευσης θα μας κοστίσει το ένα εκατοστό του χρόνου, χρήματος, ανθρωπίνων ζωών, κ.ά., τα οποία αφαίμαξε (μέχρι τώρα) το ζεύγος εθνικισμός – ρατσισμός. Σίγουρα δεν έχουμε τα εργαλεία (πώς να τα έχουμε;). θα πρέπει να καταφύγουμε σε συνεργασίες (μάλλον όχι από τις «μητέρες πατρίδες»). Το κόστος θα είναι ελάχιστο συγκριτικά με τη γραμμή του αίματος και την κοινωνική αστάθεια που θα συνεχίσουν να αφήνουν πίσω τους ο εθνικισμός, ο ρατσισμός και οι κοινωνικές διακρίσεις.

Λεμεσός, Μάρτης 2017.

Γκουαρανί-Καϊοβά: Ένας ιθαγενής λαός που χρειάζεται την αλληλεγγύη μας

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
με τον Λάντιο Βερόν, εκπρόσωπο της Συνέλευσης των Λαών Γκουαρανί-Καϊοβά.

Από την Παπούα-Νέα Γουϊνέα έως την Αφρική, έως το Μεξικό και όλη τη Λατινική Αμερική οι ιθαγενείς λαοί εξεγείρονται ενάντια σε ότι αντιπροσωπεύει την ουσία του καπιταλισμού: ενάντια στην κουλτούρα του ατομικισμού, ενάντια στη λογική της ανάπτυξης και της συσσώρευσης πλούτου, ενάντια στην ιδέα της “προόδου”, ενάντια στην ατομική ιδιοκτησία.

Οι Γκουαρανί-Καϊοβά της Βραζιλίας είναι μέρος αυτού του αγώνα. Διωγμένοι και από αυτή την ελάχιστη γη που τους απέμενε, αναγκασμένοι απο την βουλιμική αδηφαγία των πολυεθνικών να ζουν σε συνθήκες εξαθλίωσης στις παρυφές των δρόμων, ξεκινούν από το 2000 τον αγώνα για ανακατάληψη της γης τους. Πληρώνουν βαρύ τίμημα: δολοφονίες, βιασμοί, βασανιστήρια, φυλακές είναι η καθημερινότητά τους.
Ο εκπρόσωπός τους, Λάντιο Βερόν, βρίσκεται στην Ελλάδα στα πλαίσια μιας εξάμηνης περιοδείας (στις χώρες της Ευρώπης) που

ζητά να σπάσει το φράγμα της σιωπής και να κινητοποιήσει την αλληλεγγύη των κινημάτων σε έναν αγώνα που είναι αγώνας για ζωή λαών που αντιστέκονται στο θάνατο που τους επιβάλλει ένα σύστημα άπληστο για κέρδος.

Δεν είναι υπερβολή, δεν είναι ένα σύνθημα, στην Ελλάδα του σήμερα να πούμε ότι **ο αγώνας τους είναι και δικός μας αγώνας**.

Δεν είναι υπερβολή, δεν είναι ένα σύνθημα, να πούμε ότι **ο αγώνας τους -και ο αγώνας όλων των ιθαγενών λαών- είναι αγώνας για την ανθρωπότητα. Για μια άλλη ανθρωπότητα: με δικαιοσύνη, ελευθερία και αξιοπρέπεια.**

Ως ιθαγενείς, οι Guaraní Kaiowá αγωνίζονται για το δικαίωμα να ζουν ελεύθερα στα προγονικά τους εδάφη, σύμφωνα με την κουλτούρα, τα ήθη, τη γλώσσα τους και με σεβασμό για την προστασία της φύσης. Δεν θεωρούν τους εαυτούς τους ιδιοκτήτες της γης αλλά οργανικό της κομμάτι.

Η εισβολή και υφαρπαγή της γης των Guaraní Kaiowá άρχισε, όπως και για όλους τους ιθαγενικούς πληθυσμούς της Βραζιλίας, κατά την περίοδο της πορτογαλικής αποικιοκρατίας και εντάθηκε με το πέρασμα του χρόνου. Κατά τη διαδικασία λεηλασίας των εδαφών τους, υπέστησαν σωματική, ψυχική και πολιτισμική βία. Στις αρχές του 20ού αιώνα, άρχισαν να ζουν σε οριοθετημένες περιοχές υπό κρατική κηδεμονία και τους απαγορεύτηκε να κάνουν κτηματογράφηση της πατρογονικής τους κληρονομιάς ή να την διεκδικήσουν δικαστικά. Η γη τους διανεμήθηκε σε τρίτους με παράτυπες διαδικασίες. Ο λαοί τους υποτάχθηκαν βίαια, πολλοί ιθαγενείς δολοφονήθηκαν και ολόκληρες κοινότητες εξαφανίστηκαν.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι Guaraní Kaiowá άρχισαν έναν μεγάλο αγώνα ανάκτησης των εδαφών που είχαν χάσει ή είχαν καταληφθεί από μη ιθαγενείς.

Το Σύνταγμα του 1988 σχετικά προοδευτικό, αναγνώρισε το δικαίωμα των ιθαγενικών πληθυσμών πάνω στα προγονικά τους εδάφη. Οι ιθαγενείς σταμάτησαν να τελούν υπό την κηδεμονία του

κράτους και τους αναγνωρίστηκαν δικαιώματα (ως ιθαγενείς).

Σήμερα, η περιοχή Mato Grosso do Sul, όπου ζει η πλειοψηφία των Guaraní Kaiowá, εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά βίας ενάντια στους ιθαγενείς. Οι διάφορες κυβερνήσεις, παραβαίνοντας το Σύνταγμα, δεν εγγυήθηκαν την ασφάλεια των χαρακτηρισμένων ιθαγενικών περιοχών και τους υποχρέωσαν να ζουν σε μικρά κομμάτια γης, ζωσμένα κυριολεκτικά από μονοκαλλιέργειες ζαχαροκάλαμου και μεταλλαγμένης σόγιας, καλλιέργειες που απαιτούν εντατική χρήση φυτοφαρμάκων και έχουν ως αποτέλεσμα τη μόλυνση του εδάφους και των ποταμών. Έτσι, οι Guaraní Kaiowá είναι υποχρεωμένοι να επιβιώνουν σε αντίξοες συνθήκες χωρίς τη δυνατότητα να καλλιεργούν, να κυνηγούν ή να ψαρεύουν ή να έχουν πρόσβαση στα φαρμακευτικά τους φυτά.

Πολλές κοινότητες προχωρούν σε ανακαταλήψεις εδαφών προκειμένου να ανακτήσουν ένα μέρος της γης που τους ανήκει αλλά παραμένει υπό την κατοχή γαιοκτημόνων, με αποτέλεσμα να ζουν συνεχώς στο περιθώριο και κάτω από τις απειλές των αγροτοβιομηχανιών.

Οι κτηματίες δημιουργούν παραστρατιωτικές ομάδες που επιτίθενται βίαια στις κοινότητες με διάφορους τρόπους: απειλές, ξυλοδαρμούς, βασανιστήρια, βιασμούς, χημικές επιθέσεις και δολοφονίες. Οι εγκληματικές ομάδες νιώθουν νομιμοποιημένες από την κρατική εξουσία, αφού είναι σπάνιες οι έρευνες για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων που καταγγέλλουν οι ιθαγενείς. Τόσο η εκτελεστική όσο και η δικαστική εξουσία νομιμοποιούν τα εγκλήματα των γαιοκτημόνων στο βαθμό που μπλοκάρουν τις διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες χαρακτηρισμού της γης (ως ιθαγενικής), με αποτέλεσμα να γίνονται συνένοχοι στη γενοκτονία.

Πρόσφατα, ο Υπουργός Δικαιοσύνης της Βραζιλίας εξέδωσε διάταγμα που αλλάζει τις παραμέτρους οριοθέτησης των ιθαγενικών εδαφών και παρέχει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης την εξουσία να παρακάμπτει τις μελέτες που έχουν γίνει από το

Εθνικό Ίδρυμα Ιθαγενών (Funai), καταπνίγοντας έτσι τα δικαιώματα των ιθαγενών λαών προς όφελος των πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων της κυβέρνησης.

Σημαντική, επίσης, απειλή για τους ιθαγενείς αποτελεί η πρόταση τροποποίησης του Συντάγματος (PEC) 215 που εκκρεμεί στη Βουλή και προτίθεται να παραχωρήσει στους βουλευτές το δικαίωμα τελικής απόφασης για τους χαρακτηρισμούς των ιθαγενικών εδαφών. Η πρόταση απειλεί τόσο τις ήδη χαρακτηρισμένες γαίες όσο και αυτές που βρίσκονται σε διαδικασία χαρακτηρισμού. Εάν η τροπολογία εγκριθεί, οι ιθαγενικές περιοχές στη Βραζιλία θα μειωθούν από 13%, όπως έχει υπολογιστεί περίπου σήμερα, σε μόλις 2,6%, γεγονός που θα οδηγήσει σε αύξηση της αποψίλωσης των δασών, ποινικοποίηση του αγώνα τους και δολοφονίες ιθαγενών.

Το Μεγάλο Συμβούλιο της Συνέλευσης των λαών Guaraní Kaiowá διαβεβαιώνει:

“Υπενθυμίζουμε ότι η έλλειψη οριοθέτησης των εκτάσεών μας είναι βασικός πυλώνας που υποκινεί τη γενοκτονία μας. Η αδράνεια του κράτους εγγυάται περισσότερους νεκρούς και μεγαλύτερο πόνο για το λαό μας, που ήδη έχει υποφέρει αρκετά. Αυτή τη στιγμή, δεν κατέχουμε ούτε το 0,2% της συνολικής γης του Mato Grosso do Sul. Το αίτημά μας για οριοθέτηση των περιοχών μας ούτε καν φιλοδοξεί να ανακτήσει τα πρότερα προγονικά μας εδάφη. Μόλις που προσπαθεί να διασφαλίσει κομματάκια από τη δική μας ιερή Tekoha. Ακόμα κι αν όλες οι εκτάσεις που απαιτούμε χαρακτηρίζονταν ως ιθαγενικές, ακόμα κι έτσι δεν θα ξεπερνούσαν το 2,5 % της γης του Mato Grosso do Sul. Αυτά είναι ψίχουλα απέναντι στην ιστορική κλοπή των εδαφών μας που συνεχίζεται, την ίδια στιγμή που οι γαιοκτήμονες εκμεταλλεύονται το μπλοκάρισμα της διαδικασίας οριοθέτησης”.

Σύμφωνα με τον ιθαγενή Ládio Veron, οι ιθαγενείς είναι διατεθειμένοι να συνεχίσουν τον αγώνα τους και να προχωρήσουν σε μια αυτο-οριοθέτηση των εδαφών τους. θέλουν να επιστρέψουν

στη γη τους και προτιμούν να πεθάνουν αγωνιζόμενοι παρά να αναγκαστούν να ζουν σε φαβέλες στα προάστια των πόλεων.

Στα πλαίσια της Διεθνούς Καμπάνιας Αλληλεγγύης στον αγώνα τους οργανώνονται και στην Ελλάδα εκδηλώσεις ενημέρωσης και αλληλεγγύης, με τη συμμετοχή του Λάντιο Βερόν, εκπροσώπου της Συνέλευσης των Λαών Guaraní Kaiowá:

Κυριακή, 26 Μάρτη, 19.00, Χαλκιδική, Επιτροπή Αγώνα Μεγάλης Παναγιάς
Δευτέρα, 27 Μάρτη, 7.30 μ.μ., Θεσσαλονίκη, Κοινωνικό Κέντρο Στέκι Μεταναστών, Ερμού 33
Τετάρτη, 29 Μάρτη, 7μ.μ., Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αίθουσα Σάκη Καράγιωργα 2
Πέμπτη, 30 Μάρτη, 8μ.μ., NOSOTROS, Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια
Παρασκευή, 31 Μάρτη, 19.00, Βόλος, Στέκι Μεταναστών- Χώρος Κινημάτων, Συμμαχία για το Νερό

Σχετικό
Βίντεο: https://drive.google.com/file/d/0B0tcJweTgDHPOHpvTFFPOU5VXzQ/view

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Με τον Λάντιο Βερόν, εκπρόσωπο της συνέλευσης των λαών Γκουαρανί - Καϊόβα της Βραζιλίας

Ο αγώνας των ιθαγενών λαών για τη γη τους, είναι αγώνας για ζωή, είναι και δικός μας αγώνας - Αλληλεγγύη στους Γκουαρανί- Καϊόβα

Πέμπτη 30 Μαρτίου, ώρα 20.00μ.μ.

Nosotros ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 66 - ΕΞΑΡΧΕΙΑ

Διεθνής Καμπάνια Αλληλεγγύης στους Γκουρανί- Καϊόβα

Για το ταξίδι του κασίκε Λάντιο Βερόν, εκπροσώπου της

Συνέλευσης των Λαών Γκουαρανί-Καϊοβά της Βραζιλίας στην Ευρώπη:

Απευθυνόμαστε σε πολιτικές ομάδες και οργανώσεις, ομάδες ακαδημαϊκών, για το περιβάλλον, για τον πολιτισμό, συναγωνιστές και ακτιβιστές για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φίλους και ενδιαφερόμενους για την οικοδόμηση ενός άλλου κόσμου ζητώντας την υποστήριξη του ιθαγενή *κασίκε* Λάντιο Βερόν, στην περίοδο που θα βρίσκεται στην Ευρώπη το 2017. Το ταξίδι έχει στόχο την ενδυνάμωση μιας διεθνούς καταγγελίας της ακατάπαυστης βίας που υφίστανται οι ιθαγενείς λαοί στη Βραζιλία και συγκεκριμένα οι Kaiowá και Guarani.

Η Βραζιλία ζει σήμερα μια ιστορική στιγμή που μπορεί να θεωρηθεί από τις χειρότερες των τελευταίων 30 ετών. Βρισκόμαστε κάτω από τη μπότα μιας πραξικοπηματικής κυβέρνησης που άρχισε επίθεση εναντίον των δικαιωμάτων του βραζιλιάνικου λαού, δικαιωμάτων που κατακτήθηκαν σε περισσότερα από 80 χρόνια. Σε ό,τι αφορά τους αγώνες και την αντίσταση των ιθαγενών λαών της χώρα, η σημερινή κυβέρνηση σε συμμαχία με το κοινοβούλιο, εξαπολύει ευθεία επίθεση εναντίον της ζωής αυτών των ανθρώπων που ζουν στα εδάφη τους.

Στη διαδικασία αυτή, οι οργανώσεις των γαιοκτημόνων και η αστική τάξη που εκπροσωπούνται από την εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία, απειλούν και τα λιγοστά δικαιώματα που έχουν κατακτήσει οι ιθαγενείς, ειδικά στο Ομοσπονδιακό Σύνταγμα του 1988. Από τους 594 βουλευτές που αποτελούν το Εθνικό Κονγκρέσο, οι 207 είναι άμεσα εκπρόσωποι της μεγάλης γεωργικής βιομηχανίας και αυτή η ομάδα αναθεωρεί το Σύνταγμα εκδίδοντας και ψηφίζοντας διαταγές προσωρινών μέτρων, νομοσχέδια και συνταγματικές αναθεωρήσεις εναντίον των περισσοτέρων από 300 ιθαγενικών λαών της χώρας.

Τη στιγμή ετούτη δεν γνωρίζουμε ποιο θα είναι το μέλλον της χώρας μας και ακόμα λιγότερα ξέρουμε για το μέλλον τον ιθαγενών λαών που ζουν σε κοινότητες ή σε αστικό περιβάλλον. Στην βραζιλιάνικη ύπαιθρο, σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού

Ινστιτούτου Εδαφικών Ερευνών Instituto Nacional de Pesquisas Espaciais (INPE) το έτος 2015, η καταστροφή δασών στη Βραζιλία ήταν γύρω στα 5.800 Km2, κάτι αντίστοιχο με το έδαφος όλης της Παλαιστίνης μαζί με τη λωρίδα της Γάζας (360 km²).[J1]

Επίσης το 2015, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ιεραποστολικού Συμβουλίου Ιθαγενών Conselho Missionário Indigenista (CIMI), 137 ιθαγενείς δολοφονήθηκαν στη χώρα, ενώ οι 36 ήταν στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ και οι περισσότεροι Guarani Kaiowá.[J2]

Το Εθνικό Κονγκρέσο έχει σκοπό να μειώσει δραστικά τα ιθαγενικά εδάφη στη Βραζιλία, με την απόφαση PEC 215 –Πρόταση Συνταγματικής Τροπολογίας 215 -, η οποία από το 13%, που προβλέπεται σήμερα, θα φτάσει στο 2,6%, κάτι που θα προξενήσει ακόμα μεγαλύτερη καταστροφή δασών, ποινικοποίηση και δολοφονία των ιθαγενών που ζουν στις κοινότητες.

Μέσα σ’ αυτή την εικόνα αβεβαιότητας για το μέλλον, ο Guarani Kaiowá κασίκε Ládio Verón, γιος του κασίκε Marco Verón, που δολοφονήθηκε το 2003 μπροστά στην οικογένειά του, θύμα των γαιοκτημόνων της βιομηχανικής γεωργίας, θα ταξιδέψει στην ευρωπαϊκή ήπειρο με στόχο να αναζητήσει διεθνή αλληλεγγύη στον αγώνα τον ιθαγενών της Βραζιλίας.

Η πρόταση είναι να παρουσιάσει ο Λάντιο Βερόν την κατάσταση των ιθαγενών της Βραζιλίας και ειδικότερα αυτή στο Μάτο Γκρόσο ντο Σουλ, αναζητώντας πολιτική και οικονομική στήριξη που θα συμβάλλει στη διαδικασία οργάνωσης και αντιμετώπισης της παραβίασης των δικαιωμάτων των Ιθαγενών Λαών στα επόμενα χρόνια, εφόσον το Κράτος απέσυρε ήδη σημαντικό μέρος της υποστήριξης που σύμφωνα με το νόμο η FUNAI -Fundação Nacional do Índio (Εθνικό Ίδρυμα Ιθαγενών), παρείχε ώστε να εγγυάται τις ελάχιστες συνθήκες επιβίωσης των ιθαγενών λαών.

Τονίζουμε την ανάγκη υποστήριξης του κασίκε Λάντιο Βερόν, ο οποίος θα βρίσκεται στην Ευρώπη από τον Μάρτιο (12) ως τον Ιούνιο 08) του 2017.

Θεωρούμε ότι είναι επείγουσα η διεύρυνση του κινήματος

υπεράσπισης της ζωής των ιθαγενών λαών της Βραζιλίας, η οποία ταυτοχρόνως είναι και υπεράσπιση του Περιβάλλοντος.

Καμπάνια Αλληλεγγύης στους Γκουαρανί-Καϊοβά

12ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ Κομοτηνής

12ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ Κομοτηνής | 24-28 Μαρτίου

Στον ελεύθερο κοινωνικό χώρο Adelante, όπου διεξάγονται οι συνελεύσεις της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης Κομοτηνής πάντα αντιλαμβανόμασταν τα φεστιβάλ μας ως μια διαδικασία εξόδου από την κανονικότητα της εξατομίκευσης και της πνευματικής-συναισθηματικής αποχαύνωσης που κυριαρχεί τοπικά, πανελλαδικά

,ακόμη και σε παγκόσμιο επίπεδο. Αντιλαμβανόμαστε τη δημιουργία καθώς και τη διενέργεια του φεστιβάλ ως μια διαδικασία απελευθερωτική, έντονη, συλλογική, προεικόνιση της καθημερινότητας που θέλουμε να ζήσουμε με αλληλεγγύη, αυτονομία, αξιοπρέπεια.

Πρόθεση μας είναι η δημιουργία μιας ανάσας ελευθερίας μέσα στο υπάρχουν στο οποίο αντιπαρατιθέμεθα συλλήβδην. Γιατί για εμάς η ύπαρξη στρατοπέδων συγκέντρωσης προσφύγων, οι διώξεις ολόκληρων κοινοτήτων στις Σκουριές, η διαρκής εξαθλίωση με τη, δεδομένη πλέον, πολιτική της λιτότητας δεν αποτελούν απλώς μια προσωρινή περίοδο κρίσης, αλλά ένα ολόκληρο σύστημα οικονομικής διαχείρισης που πρέπει να καταστραφεί συθέμελα. Η διαρκής εκκένωση καταλήψεων και ελεύθερων κοινωνικών χώρων και οι εκδικητικές στερήσεις δικαιωμάτων πολιτικών κρατουμένων και αγωνιστών μόνο ως επίδειξη εξουσίας της κρατικής επιβολής μπορούν να ιδωθούν και ως τέτοιες αποτελούν κίνητρο αντίστασης και αντίδρασης.

Αυτές τις απαντήσεις επιδιώκουμε να δώσουμε 24-28 Μαρτίου, στη διάρκεια του 12ου Αντιεξουσιαστικού Φεστιβάλ. Η επιλογή της ημερομηνίας καθόλου τυχαία. Την ίδια ώρα που «ομόψυχα» όλη η Ελλάδα γιορτάζει την «εθνική απελευθέρωση» της 25η Μαρτίου, εμείς επιλέγουμε να δώσουμε μια διαφορετική οπτική από το κυρίαρχο απέναντι σε δόγματα όπως το «δεν υπάρχει εναλλακτική» και τον εθνικισμό που τρέφουν οι ημέρες, καθώς το σύστημα και το κράτος που καταπιέζουν και εξαθλιώνουν καθημερινά τις ζωές μας δεν έχουν πεθάνει.

Καλούμε, λοιπόν, την τοπική κοινωνία της Κομοτηνής να διαδράσει και να συμβάλλει σε αυτόν τον διάλογο που έχουμε ήδη ανοίξει μέσα από την δράση μας, τους ελεύθερους κοινωνικούς χώρους καθώς και από τα προηγούμενα φεστιβάλ με την ακηδεμόνευτη πολιτική-πολιτιστική έκφραση που τα χαρακτηρίζουν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Παρασκευή 24/3 στις 18:00 στον Ε.Κ.Χ. Adelante (Αγ. Γεωργίου 36)

Εκδήλωση-συζήτηση: Το ζήτημα της (αυτο)διαχείρισης των Μ.Μ.Ε. και η πληροφορία ως κοινό αγαθό: Πριν κάποιους μήνες έγινε αρκετή φασαρία στο κεντροπολιτικό σκηνικό για τις λεγόμενες τηλεοπτικές άδειες. Στην ουσία αυτό που κατάφερε η κυβέρνηση ήταν να ξαναμοιράσει την πίτα στους κατόχους των αδειών των μεγάλων τηλεοπτικών μέσων. Το ζήτημα παραμένει: ποιος κατέχει αυτά τα μέσα και παραμένουν στα χέρια εφοπλιστών που μέσα από εκεί κάνουν την καθεστωτική προπαγάνδα και διατρανώνουν τα συμφέροντα τους; Στην παρούσα εκδήλωση θα αναλυθούν όλα τα παραπάνω και το πώς το κοινό αγαθό της πληροφορίας γίνεται έρμαιο της κυριαρχίας, καθώς και πώς μπορεί να οικοδομηθεί και να υλοποιηθεί μια διαφορετική διαχείριση με την κοινωνία να έχει ενεργό ρόλο πάνω σ' αυτή και όχι το κεφάλαιο.

Ομιλητές:
Γιώργος Παπαχριστοδούλου (Δημοσιογράφος)
Τόλης Στασινόπουλος (Περιοδικό Βαβυλωνία)
Παρέμβαση: Παναγιώτης Κούστας (Εκπομπή «Πάγιες και διαρκείς ανάγκες» – ΕΡΤ Χανίων)

Παρασκευή 24/3 στις 23:00 στο Αμφιθέατρο Παλιάς Νομικής

Live με τους:
Godsleep (Heavy/Psychedelic Rock)
Purple Dino: (Heavy Rock)
Comfort In Silence (Instrumental)

Είσοδος 2 ευρώ

Σάββατο 25/3 στις 18:00 στον Ε.Κ.Χ. Adelante(Αγ. Γεωργίου 36)

Εκδήλωση-συζήτηση: Η αντιμετώπιση των προσφύγων από τα κράτη και την Ε.Ε. και η απάντηση των κοινωνικών κινημάτων: Το ζήτημα του προσφυγικού αποτελεί ένα από τα κεντρικά ζητήματα των εξελίξεων τα τελευταία σχεδόν 2 χρόνια. Από τότε μέχρι σήμερα ο Δυτικός "πολιτισμός" με πρωτοπόρο την Ε.Ε. έχει

συμβάλει μέσα από φράχτες, απελάσεις και απ’ τις συμφωνίες που έχουν υπογραφτεί (όπως η συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας) στον αφανισμό χιλιάδων ανθρώπων. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δείχνει μέσω δηλώσεων ότι όλα κυλάνε ομαλά, παρόλαυτα οι μαρτυρίες προσφύγων και μεταναστών μέσα από τις εξαθλιωτικές συνθήκες που επικρατούν στα κέντρα “φιλοξενίας” που έχει στήσει το κράτος, φτάνουν και μόνο για να καταλάβουμε τι συμβαίνει ακριβώς. Μέρος της κοινωνίας έδειξε και συνεχίζει να δείχνει την αλληλεγγύη του στους πρόσφυγες είτε με το καλωσόρισμα προσφυγόπουλων στα σχολεία είτε μέσω των καταλήψεων στέγασης και των δομών φιλοξενίας που έχτισε το ίδιο το κίνημα χωρίς τη συνδρομή κάποιου θεσμικού φορέα ή Μ.Κ.Ο.

Ομιλητές:
Σπυρίδων Τζουανόπουλος (Δικηγόρος)
Μαίρη Διακοπούλου (Δομή αλληλεγγύης σε πρόσφυγες και μετανάστες του Ε.Κ.Χ. Μικρόπολις)
Nizar Taeara (Δομή αλληλεγγύης σε πρόσφυγες και μετανάστες του Ε.Κ.Χ. Μικρόπολις)
Ramez Shams (Πρόσφυγας)

Σάββατο 25/3 ρεμπέτικο γλέντι στις 23:00 στη Λέσχη της Παλιάς Νομικής

Κυριακή 26/3 στις 18:00 στον Ε.Κ.Χ. Adelante(Αγ. Γεωργίου 36)

Εκδήλωση-συζήτηση: **Η επανοικειοποίηση του δημόσιου χώρου: Ούτε κρατικός, ούτε ιδιωτικός, ελεύθερος και κοινωνικός**: Η επέλαση του κράτους και του κεφαλαίου πάνω στον δημόσιο χώρο και στα κοινά αγαθά ξεκινά από τα τραπεζοκαθίσματα καφετεριών που καταλαμβάνουν χώρο στους πεζόδρομους και στις πλατείες της Κομοτηνής μέχρι και την ιδιωτικοποίηση του νερού και της εκκένωσης καταλήψεων όπως συνέβη πριν κάποιες μέρες με το κλείσιμο της Βίλας Ζωγράφου και της Αλκιβιάδου 9 στην Αθήνα όπου στεγάζονταν και 130 πρόσφυγες. Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα θέμα που αφορά το πώς η κυριαρχία εκμεταλλεύεται και καταπατά τον δημόσιο χώρο που είναι κτήμα της κοινωνίας, τι σημαίνουν αυτά για εμάς, με ποιον τρόπο τα διαχειριζόμαστε και

ποια είναι η απάντηση μας.

Ομιλητές:
Αντώνης Μπρούμας (Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας)
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος «Αλιμούρα» (Γιάννενα)
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος «Φαβέλα» (Πειραιάς)
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος «Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης»

Κυριακή 26/3 Bar Οικονομικής Ενίσχυσης στις 23:00 στον Ε.Κ.Χ. Adelante(Αγ. Γεωργίου 36)

Τρίτη 28/3: Συγκέντρωση αλληλεγγύης στους 2 διωκόμενους της αντιφασιστικής πορείας (18/9/13), δικαστήρια Κομοτηνής 9:00

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

12ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ Κομοτηνής
Παρασκευή 24/3
"Το ζήτημα της (αυτο)διαχείρισης των ΜΜΕ
και η πληροφορία ως κοινό αγαθό."
Ομιλητές: Γιώργος Παπαχριστοδούλου (Δημοσιογράφος)
Αποστόλης Στασινόπουλος (Περιοδικό Βαβυλωνία)
Παρέμβαση: Παναγιώτης Κούστας (Εκπομπή "Πάγιες και διαρκείς ανάγκες-Ερτ Χανίων)
18:00 εκχ Adelante
Αγ.Γεωργίου 36
Live: Godsleep
Purple Dino
Comfort in silence
23:00
Αμφιθέατρο Π.Νομικής
Είσοδος: 2ευρώ
Σάββατο 25/3
"Η αντιμετώπιση των προσφύγων από τα κράτη και την ΕΕ
και η απάντηση των κοινωνικών κινημάτων"
Ομιλητές: Σπυρίδων Τζουανόπουλος (Δικηγόρος)
Μαίρη Διακοπούλου (Δομή αλληλεγγύης
Nizar Taeara σε πρόσφυγες και μετανάστες του εκχ Micropolis)
Ramez Shams (Πρόσφυγας)
18:00 εκχ Adelante
Αγ.Γεωργίου 36
Ρεμπέτικο Γλέντι 23:00/ Λέσχη Π.Νομικής
Κυριακή 26/3
"Η επανοικειοποίηση του δημόσιου χώρου:
Ούτε κρατικός, ούτε ιδιωτικός, ελεύθερος και κοινωνικός"
Ομιλητές: Αντώνης Μπρούμας (Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας)
Ελεύθερος κοινωνικός Χώρος "Φαβέλα"(Πειραιάς)
Ελεύθερος κοινωνικός χώρος "Βοτανικός κήπος Πετρούπολης"
Ελεύθερος κοινωνικός χώρος "Αλιμούρα"(Γιάννενα)
18:00 εκχ Adelante
Αγ.Γεωργίου 36
Τρίτη 28/3
Συγκέντρωση αλληλεγγύης στους
2 διωκόμενους της αντιφ. πορείας
18/9/13 στα δικαστήρια Κομοτηνής 9:00 πμ

Χωροκρατικό Σχόλιο

Ευθυμία Γιώσα

Υπάρχει ένα λεκτικό παιχνίδι που μου αρέσει συχνά να παίζω με τον εαυτό μου –δηλώνω άγνοια αν αποτελεί δικό μου εφεύρημα– το οποίο συνοψίζεται στα εξής ολίγα: διαλέγω ένα ζευγάρι λέξεων φαινομενικά ή επί της ουσίας ασυσχέτιστων μεταξύ τους, παραδείγματος χάριν, ΣΥΡΙΖΑ κι αριστερά, προλεταριάτο κι επανάσταση, Νεοέλληνας και πολιτισμός, και κατόπιν επιχειρώ να βρω ανάμεσα σ' αυτές ένα σύνδεσμο, κάποιο ενοποιητικό στοιχείο. Για τις απαιτήσεις του εν λόγω άρθρου θα παίξω (ἐν οὐ παικτοῖς) με το δίπολο **χώρος και πολιτική**. Αφετηριακό σημείο ορίζω τον χώρο.

Από ποιον χώρο ξεκινώ;

Του δωματίου του ενοικιαζόμενου σπιτιού μου, του ασανσέρ της πολυκατοικίας στην οποία βρίσκεται το ενοικιαζόμενο σπίτι μου, της γειτονιάς που διαμένω, της γειτονιάς που μεγάλωσα, της πόλης που ψάχνω για δουλειά, της χώρας που κυκλώνω στον χάρτη του βιβλίου της Ιστορίας, της χώρας της οποίας ξεχνάω την πρωτεύουσα στην Γεωγραφία, ή μήπως της ηπείρου που ως αυτόχθονας έσκαψα το χώμα της για πρώτη φορά, εγώ, μαύρος σε μια λευκή ομηρία; Είναι επιτακτική η ανάγκη να βρεθεί η απάντηση, δεν χωρά αμφιβολία! Γιατί πώς αλλιώς, αν δεν καταλήξω σε μία έστω διαισθητική ψηλάφηση του χώρου θα μπορέσω να προ-χωρήσω, να οριο-θετήσω, να κατα-χωρηθώ; Το τελευταίο έχει ήδη συμβεί χωρίς την άδειά μου.

Υπάρχω καταχωρημένος σε διάφορες λίστες, λόγου χάρη διότι οι χώροι μεταξύ τους έχουν διαφορές (;) και συχνά είναι τόσο ανυπέρβλητες, που ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπιστούν είναι η ύψωση συνόρων. «Τα σύνορα είναι γραμμές. Γι' αυτές τις

γραμμές, εκατομμύρια άνθρωποι βρήκαν το θάνατο (…). Πολλές φορές η επιβίωση είχε να κάνει μόνο και μόνο με το αν κατάφερνες να περάσεις ένα ποταμάκι, ένα λοφίσκο, ένα ήσυχο δάσος (…). Λυσσαλέες μάχες δόθηκαν για ένα κομματάκι χώρο, ένα λοφίσκο, λίγη παραλία, ένα βραχάκι, τη γωνιά ενός δρόμου» (Ζορζ Περέκ, Χορείως Χώρων, σελ. 101-102, μτφρσ: Αχιλλέας Κυριακίδης, Εκδόσεις Ύψιλον). Ως εκ των άνωθεν, ένας χώρος έχει όρια, γίνεται αντικείμενο διεκδίκησης, αποτελεί αφορμή πολεμικών συρράξεων και εκτελέσεων, άρα – τι εύκολο – συνιστά πεδίο άσκησης πολιτικής.

Κι αν ο δημόσιος χώρος, ήτοι φερ' ειπείν οι πλατείες, η γωνία που σχηματίζουν δυο δρόμοι, η ευθεία που συγκροτούν τα οδοφράγματα, είναι εμφανές ότι καθίσταται τόπος πολιτικής δράσης, με τον ιδιωτικό τι συμβαίνει (όταν υφίσταται); Πώς διαμορφώνεται από τον δημόσιο και πώς τον διαμορφώνει σε μια διαδικασία άλλοτε θετικής κι άλλοτε αρνητικής ανάδρασης;

Ο ιδιωτικός χώρος δεν εξαντλείται στο σαλόνι και την κουζίνα, ή στο αυτοκίνητο, αλλά επεκτείνεται εντός του ανθρώπινου σώματος, ίσως μάλιστα το ανθρώπινο σώμα να είναι ο μοναδικός γνήσιος ιδιωτικός χώρος. Όταν το σώμα ασκείται στην υπο-χώρηση, όταν δένεται ως άλλος Προμηθέας σε βράχο του Καυκάσου και παρα-χωρείται στο έλεος των αετών να του τρώνε ηδονικά λίγο-λίγο το συκώτι, όταν εκ-χωρεί το δικαίωμα στην αυτονομία του, τότε ο δημόσιος χώρος συρρικνώνεται, εκφυλίζεται, ομογενοποιείται, φασιστοποιείται, σιγά-σιγά κατεδαφίζεται. Απολιτικοποιείται. Γίνεται χώρος κενός. Κι όταν, εκείνοι των οποίων ο ιδιωτικός χώρος βρίσκεται υπό διαμόρφωση, τον προσεγγίζουν, σχεδόν μοιραία οπισθο-χωρούν, ζητούν συγ-χώρεση από τα όνειρά τους κι απο-χωρούν, κακώς χωρούν, κατα-χωρούν την οργή τους «στο λογαριασμό της αλλοτινής μοναξιάς τους» και συμβιβάζονται. Για να επιβιώσουν.

Αν στα συρματοπλέγματα μετράμε ανελλιπώς θανάτους, τότε στους μέσα φράχτες ο μετρητής δεν λειτουργεί πια. Ο εσωτερικός χώρος, μπερδεμένος από τη χωροταξία των αναγκών του, των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του, περιορισμένος από τη

χωροφυλακή ενός ασφυκτικού μέλλοντος, εγκαταλείπει την πολιτική, ή στη χειρότερη, διαλέγει να περιβάλει τα κακέκτυπά της. Το ενοποιητικό στοιχείο, λοιπόν, που έψαχνα δίκην παιχνιδιού χάνεται. Εντούτοις, χρειάζεται να μη λησμονούμε πως «**ο χώρος είναι μια αμφιβολία: πρέπει συνεχώς να τον μαρκάρω, να τον ονοματίζω• δεν είναι ποτέ δικός μου, ποτέ δεν μου 'χει δοθεί, πρέπει να τον κατακτώ συνεχώς**» (Ζορζ Περέκ, το αυτό), επομένως ανά πάσα στιγμή έχουμε τη δυνατότητα να το βρούμε ή να το δημιουργήσουμε από την αρχή. Αρκεί να το αποφασίσουμε.